

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

11

40 DE COMPARTIMENTE

Stockholm — Göteborg — Uppsala

MEDICINĂ, CHIMIE ȘI ÎNCĂ CEVA

Anul XIII nr. 11 (459) — 14 martie 1964

UN NOU FILM ROMÎNESC:

„UN SURÎS ÎN PLINĂ VARĂ“

MÎNDRIE

CARNETUL FLACĂRII

de Aurel BARANGA

Raportat la un registru moral depășit, sentimentul s-ar fi înscris la capitolul „orgoliu”, socotit odinioară — și pe drept cuvânt — păcat capital, expresie a „deșertăciunii deșertăciunilor”. Convertit în contemporaneitate, la realitatea noastră, acest orgoliu s-a transformat, prin innobilare, în mândrie cetățenească. Am stat deunăzi de vorbă cu patru proaspeți distinși, cu insigna fruntașilor în întrecerea socialistă, la o clipă după ce-și aninaseră de reverul hainei semnul vredniciei lor. Și am înțeles că simțămîntul lor, altădată socotit vanitate, avea o certă acoperire în aur, morală și materială. Etică, fiindcă izvoră din conștiința datoriei împlinite, materială, pentru că avea corespondențe concrete în registru: folosirea maximă și cu randament optim a mașinilor, rebuturi nule, economii certe ale materiilor prime. „Orgoliul” înceta să fie un simțămînt detestabil. Cei patru fruntași, cunoscuți ulterior în amănuntele lor familiale, erau doi dintre ei frați, și toți patru veri. Un soi de familie spirituală, sudată însă de două ori: o dată prin legăturile de rudenie, și a doua oară — poate mult mai puternic — prin cele de muncă: succesul unuia e al celui alt, și al tuturor la un loc, contabilizat plural și crescut prin coeficientul colectiv. Le-am înțeles mândria cetățenească mai bine ca oricînd și ca oriunde acasă la ei. Toți patru căsătoriți, patru familii proaspete. Vecini de bloc — într-unul proaspăt ridicat — în apartamente de confort și civilizație, fiecare familie marchează un semn al acestui timp în care vrednicia e răsplătită și respectată. Cum să spun, insigna de la butonieră nu e numai o rozetă ornamentală, ci se simte în mobila nouă din locuința nouă, și în obraji trandafirii ai copiilor. Interesant e că făceau cu un an în urmă parte dintr-o brigadă codașă, criticată trimestrial prin ședințe pentru randamentul scăzut, pentru rezultatele mediocre obținute. Și aici și acum, s-a întîmplat faptul demn de relevat, demn de cea mai patetică pagină literară. A venit în mijlocul lor un om priceput și devotat, care a reușit prin exemplul muncii sale personale, al priceperii și al felului cum a știut să organizeze producția, să facă dintr-un colectiv înapoiat unul de frunte. Patru oameni din brigada lui au obținut insigna. Știți cine se bucura mai tare și era mai mîndru decît toți? Al cincilea, care stătea într-un colț, fericit de succesele celor evidențiați. „Orgoliul” de odinioară — „deșertăciune a deșertăciunilor” — s-a transformat într-un sentiment de o înălțătoare semnificație. Psihologia se primenește, morala își lărgeste orizonturile, omul de ieri nu se mai recunoaște în limitele lui de acum cîțiva ani, ca între niște haine rămase strîmte.

La despărțire unul dintre fruntași mi-a spus și vă asigur că nu era în tonul sincerității lui absolute nici o exagerare:

— Poate că nici nu o meritam. În brigada lui Vanghele se lucrează mult mai bine. Să veniți la noi peste trei luni. Atunci stăm de vorbă.

Și am înțeles că interlocutorul meu, surprinzător poate în modestia lui, avea totuși dreptate. Dialoga cu viitorul.

Insigna de „Fruntaș în întrecerea socialistă” pe anul 1963.

Cînd e vorba de punerea la punct a imaginii, depanatorul Efendi Echlrem știe ce are de făcut.

40 DE COMPARTIMENTE

• O școală a măiestriei • Banda de montaj și specializarea • Drumul spre o înaltă calificare nu are limite • Ce înseamnă să fii începător?

Pentru neinițiați, lucrurile sînt simple. Au întors butonul de pornire și s-au instalat comod în fotolii, așteptînd să apară pe ecran imaginea luminoasă. Nu-i interesează ce procese s-au declanșat în interiorul complicatului mecanism al televizorului. Cel mult, unii, făcînd o sumară recapitulare a noțiunilor învățate la școală, își vor închipui cum aleargă electronii prin firele subțiri de metal, cum „sar” prin vidul tuburilor electronice, de la catod spre anod, și cum lovesc ecranul fluorescent transformîndu-l în ceva asemănător cu oglinda fermecată din basme.

Dar pînă să ajungă acasă la cel ce l-a cumpărat, televizorul a trecut mai întîi prin mîinile unor oameni pentru care, tocmai fiindcă nu sînt niște neinițiați, lucrurile se prezintă cu totul altfel.

Uzinele „Electronica” din Capitală.

Undeva, în secția de televizoare, s-a ivit un „caz”. Imaginea de pe ecranul unuia din aparatele de curînd montate prezintă anumite deformări. Trebuie deci ca un specialist din secție să afle cauza defecțiunii. Să presupunem că acesta e controlorul tehnic Liviu Panaiot.

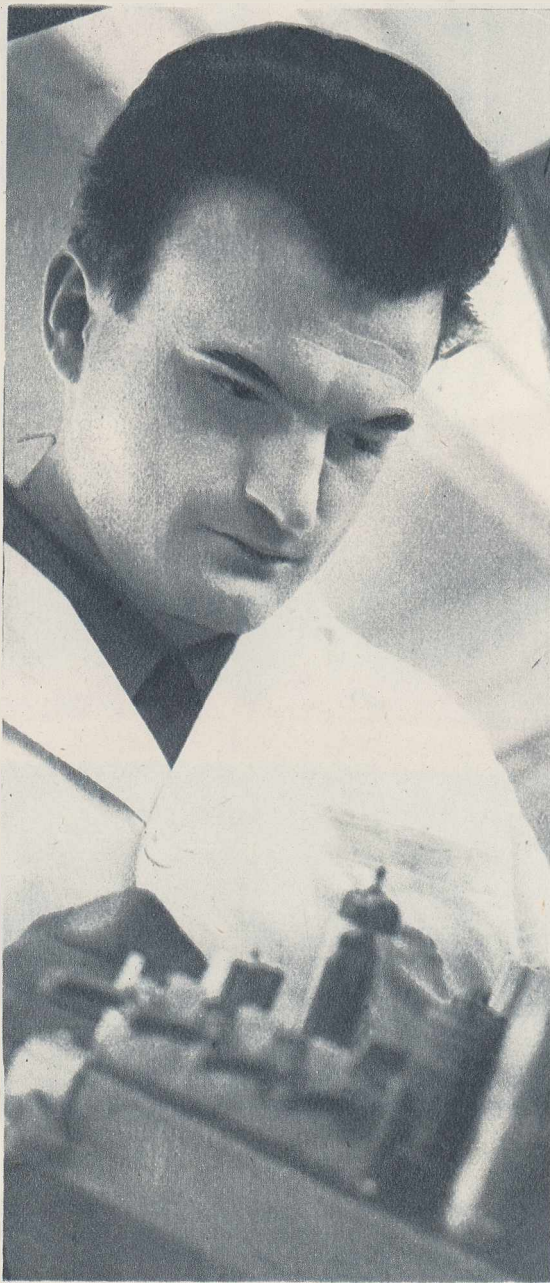
Cum va rezolva el problema? Simplu. Verificînd piesă cu piesă tot aparatul. Dar un televizor se compune din zeci de piese, are sute de circuite electronice, într-un cuvînt e un „organism” complex. Nu e posibil să se afle pe undeva, în acest labirint, un punct anume ale cărui caracteristici să-i fie necunoscute controlorului tehnic?

O spunem din capul locului: răspunsul e negativ. Și iată de ce.

Toate părțile componente ale unui televizor se asamblează printr-o serie de operații efectuate în cele aproape 40 de compartimente ale benzii de montaj. Fiecare fază a procesului tehnologic — un compartiment. Și la fiecare compartiment lucrează cite un om. Dar în decursul timpului oamenii schimbă între ei locurile de muncă. Cel care a efectuat o anumită categorie de operații, îndată ce a ajuns să stăpînească la perfecție tot ce se leagă de faza respectivă a procesului tehnologic, trece la compartimentul următor. Pe măsură ce se apropie de sfîrșitul benzii — unde montajul televizoarelor e din ce în ce mai complet — muncitorii dobîndesc un grad mai înalt de calificare. E consecința firească a faptului că, prin aceste schimbări, ajung să cunoască fiecare parte componentă a aparatului, fiecare detaliu al schemei lui de montaj. Pentru cine a parcurs întregul proces tehnologic lucrînd în majoritatea compartimentelor benzii (cum e cazul lui Liviu Panaiot), televizorul nu mai are secrete. E de ajuns să-i faci o verificare temeinică — ceea ce, cu toată complexitatea aparatului, nu e o problemă prea grea pentru el — ca să poți descoperi cauza oricărei deformări a imaginii de pe ecran (ne referim la televizorul defect despre care vorbeam la începutul acestui capitol).

În urmă cu vreo 12 ani, pe vremea cînd încă mai era elev la școala medie, Liviu Panaiot nu depășise, ca radioamator, stadiul montajelor cu galenă și al aparatelor cu un singur tub electronic. Dar cite nu învață un om într-un asemenea interval de timp?

Lucrînd la banda de radio de la „Electronica”, el a devenit cu timpul un special

Depanatorul Jean Ionescu este primul care conectează la rețea televizoarele produse la „Electronica”.

ist de înaltă calificare în radiotehnică. A trecut apoi la construcția televizoarelor și în numai trei ani a dobîndit calificarea necesară pentru a lucra la ultimele compartimente ale benzii. Bineînțeles, pentru aceasta a trebuit să absolvească cursurile de calificare. Totodată el a fost ajutat de inginerii și maștrii din secție, de organizația de partid, de întregul colectiv de muncă. Ajutorul a constat în primul rînd în faptul că i s-a dat posibilitatea să-și îmbogățească cunoștințele practice prin schimbarea de mai multe ori a locului de muncă la banda de montaj. Cu ce se ocupa Liviu Panaiot în urmă cu doi ani și trei luni, bunăoară? Îndeplinea controlul mecanic al televizoarelor într-una din fazele inițiale ale procesului de montaj. Dar cu zece luni mai tîrziu? Controla, din punct de vedere electric, aparatele sosite aproape de finalul benzii. Acum el face controlul final. Trei operații de complexități diferite, care reflectă felul cum a crescut calificarea profesională a acestui om.

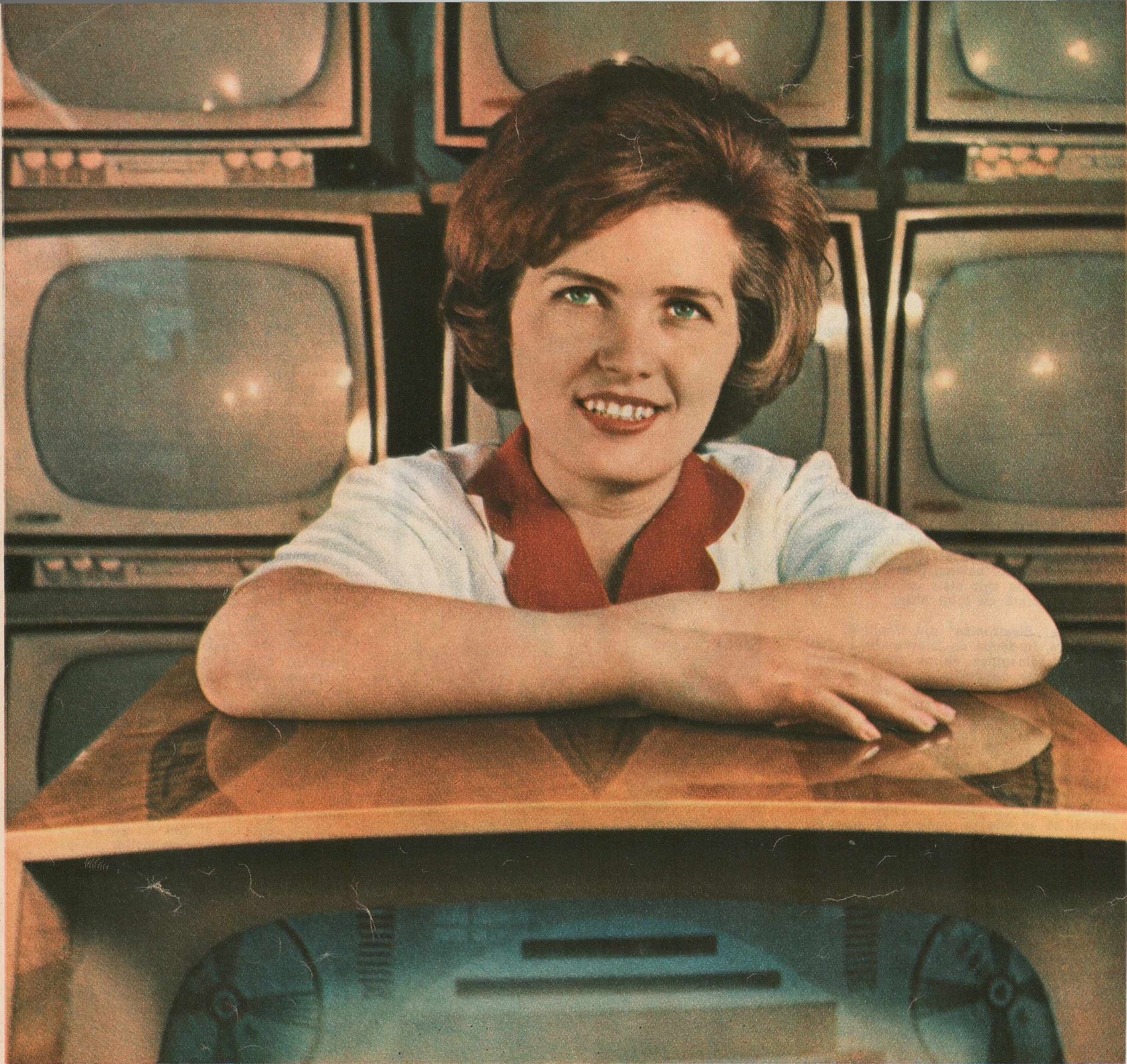
Majoritatea specialiștilor de la „Electronica” au mers, într-un fel sau altul, pe drumul parcurs de Liviu Panaiot. Banda de montaj a devenit pentru ei o adevărată școală a măiestriei. O școală cu tot atîtea clase cite compartimente se află de-a lungul ei. Ea ne poate arăta în orice moment care sînt treptele drumului spre o înaltă calificare și cite din ele a străbătut pînă acum fiecare muncitor în parte.

Actualul loc de muncă al depanatorului Jean Ionescu este punctul de control nr. 6. Aici televizoarele sînt conectate la rețea pentru prima dată, după ce li s-a făcut o verificare amănunțită. Operația aceasta nu e nicidecum simplă. Cere multă atenție și, mai ales, cunoașterea principalelor circuite ale montajului. Ca să ajungă aici, Jean Ionescu a trebuit să treacă mai întîi pe la compartimentul unde se execută centrarea tubului cinescop, apoi pe la incasetare. A devenit, după aceea, ajutor depanator la C 6. Absolvirea unui curs de specializare și experiența acumulată în decursul citorva ani i-au adus în cele din urmă calificarea de depanator principal.

Tot ajutor de depanator la C 6 a fost, la un moment dat, și Alexandrina Turnea. După ce s-a familiarizat cu operațiile de la această fază a procesului tehnologic, a fost îndrumată să treacă la sincronizare. Aici și-a întregit o serie de cunoștințe care i-au fost de un real folos atunci cînd a devenit regloare la postul C 7, unde se reglează circuitele de medie frecvență și curba globală (operații complexe care cer o calificare înaltă din partea celui ce le execută).

Dacă ați demonta un televizor (ceea ce, bineînțeles, nu vă sfătuim) ați găsi printre piesele lui una pe care cunoșcătorii o numesc „plăcuța videosunet”. N-ar fi exclus ca pe suprafața acestei piese să se mai afle încă amprentele digitale ale Ecaterinei Ciurac, una din muncitoarele care au contribuit la asamblarea ei. Pentru Ecaterina Ciurac televizorul, luat în ansamblu, reprezintă un aparat foarte complicat, care îi ascunde deocamdată o mulțime de

Nicolae RĂDULESCU
(Continuare în pag. 4)

Printre specialiștii care execută sincronizarea imaginii televizoarelor se numără și Florica Nae, una din muncitoarele fruntașe din secție (fotografie de S. STEINER).

secrete. Totuși ceva din structura lui cunoaște la perfecție: plăcuța videosunet, la care lucrează. Limitele și unilateralitatea cunoștințelor sale trădează, firește, pe o începătoare. Dar dacă ținem seama de faptul că Liviu Panaiot sau Jean Ionescu sau Alexandrina Turnea sau oricare dintre muncitorii cu experiență de la „Electronica” au știut cândva cam tot atâtea lucruri despre aparatele la care lucrează, putem afirma că, de fapt, actualul

punct de vedere al Ecaterinei Ciurac e acela al unei viitoare specialiste de înaltă calificare. Cursurile teoretice de specializare, ajutorul colectivului și experiența pe care o va dobîndi cu timpul o vor ajuta să depășească această fază de început. Procesul trecerii de la o treaptă la alta de-a lungul celor 40 de compartimente ale benzii de montaj nu se întrerupe nici un moment și include pe toți muncitorii, indiferent dacă sînt începători sau au dobîndit o experiență oarecare. În materie de ridicarea calificării nu poate exista o limită. Chiar și cei care cunosc la perfecție toate operațiile fluxului tehnologic, inclusiv reglarea și controlul final al televizoarelor, mai au încă multe de învățat și probabil că unii — după ce vor acumula și cunoștințele teoretice necesare, în cadrul unui institut de învățămînt superior — vor ajunge să îndrume activitatea unei întregi secții sau să lucreze la serviciile de proiectare în calitate de maîștri și ingineri.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografie autorului

Cu ajutorul colegului său Armand Hellpern, sincronizatoarea Elena Covacli învață să descifreze în cele mai mici amănunte complicatul mecanism al televizorului.

40
DE COMPARTIMENTE

Stockholm — centrul oraşului.

STOCKHOLM- GÖTEBORG- UPPSALA

O lumină difuză a împinzip cerul pînă dincolo de orizont. Pasagerii turboreactorului privesc prin ferestre și așteaptă să apară de undeva soarele care apusese cu puțin înainte. Sîntem în plină vară boreală și ne apropiem de paralela 60°.

Primele raze înviorează totul. Ca după o cortină trasă brusc, ne apare în față un peisaj cu totul nou, încadrat de nori alburii. Dedesubt, cît vezi cu ochii, se întinde un covor verde de păduri și cîmpii, punctat ici-colo de lacuri albastre. În zare se deslușesc contururile munților Scandinaviei. Baltica, privită de la înălțimea la care zburăm, apare ca o imensă pată cenușie.

Cele cîteva minute de viziune panoramică trec cu iuțeala fulgerului și, iată, undeva jos, ne întîmpină Stockholmul, situat pe mai multe insule, acolo unde lacul Mälaren se întîlnește cu Baltica.

VENETIA NORDULUI

Stockholmul este imens ca întindere. Dincolo de arterele centrale cu clădiri moderne, zecile de insule sînt parcă năpădite de vile și căsuțe simple, construite pe rocă tare. Nu sînt suburbii sau cartiere marginase; locuitorii capitalei își petrec aci timpul liber, mai ales sîmbăta și duminica. Suedezului îi place să aibă pentru week-end un loc de refugiu, chiar și o mică baracă oricît de modest mobilată.

Vizitînd Stockholmul nu poți să nu te raliezi părerii acelor care îl consideră drept unul din cele mai

frumoase orașe europene. „Venetia nordului“, cum i se spune, are o vechime de aproape 800 de ani.

Vechea așezare cu case hanseatice, „Gamla-Stan“-ul de odinioară, și-a pierdut din importanță. Orașul a pătruns mai adînc în interiorul lacului Mälaren. Noul centru îl constituie animatul Hötorget, care reunește blocurile impunătoare ale întreprinderilor comerciale, marilor magazine etc. Aci pulsează viața comercială a capitalei suedeze.

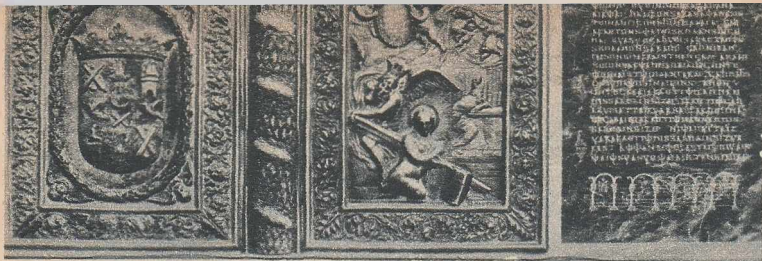
Alături de aceste clădiri moderne, în oraș s-au păstrat numeroase construcții în stil gotic, baroc și rococo.

Printre cele mai impozante clădiri se numără Muzeul nordului și Muzeul național. Dar importanța lor constă mai ales în prețioasele colecții de artă pe care le adăpostesc. În Muzeul național se găsește, de exemplu, celebra pictură Iuliu Civilis a lui Rembrandt. Altă mîndrie a capitalei suedeze o constituie Palatul primăriei. Realizată de Ostberg, construcția monumentală este o îmbinare de antic și modern. Săliile spațioase sînt bogat decorate de cei mai cunoscuți artiști plastici suedezi din secolul nostru.

În mijlocul tumultului vieții comerciale se află un atractiv loc de distracții — insula Djurgarden — cu renumitul muzeu în aer liber „Skansen“, ceva în genul Muzeului satului din București. Pentru străinul care nu poate să viziteze întreaga țară, acest muzeu situat pe o colină a capitalei sintetizează întreaga viață rurală a Suediei din deceniile trecute.

(Continuare în pag. 6)

**Însemnări
dintr-o
călătorie
în
Suedia**

„Codex argenteus”, prima biblie în gotică, aflată în biblioteca Universității din Uppsala.

Între operele de artă contemporane se remarcă Grupul Orfeu, din fața sălii de concerte „Konsertuset”. Această minunată compoziție sculpturală a lui Karl Milles tinde să sugereze năzuința omului spre mai bine. Poate tocmai de aceea a fost așezată în fața sălii în care se decernează anual premiile Nobel. Se știe că Alfred Nobel precizase în testamentul său că premiile care-i poartă numele să fie atribuite aceluia care aduce cel mai mare folos omenirii și care sint totodată cei mai activi participanți la lupta pentru înfrățirea popoarelor.

De altfel majoritatea suedezilor cu care am discutat mi-au vorbit cu convingere despre necesitatea unei conviețuiri pașnice pe planeta noastră. Ca un argument, ei obișnuiesc să spună că standardul de viață la care au ajuns se datorează printre altele și faptului că țara lor n-a cunoscut războiul în ultimul veac și jumătate.

Suedezii se mândresc cu calitatea produselor lor. Așa, de pildă, am văzut în multe vitrine mărfuri de fabricație suedeză mai scumpe decât produsele similare provenite din S.U.A., Anglia sau R.F.G. și care purtau emblema unor firme cu renume. Explicația care ni s-a dat a fost simplă și concludentă: mărfurile de fabricație suedeză sint mai

scumpe pentru că sint considerate mai bune, iar cumpărătorul are mai multă încredere în ele decât în cele din import.

Exportul aduce acestei țări neutre considerabile avantaje. Dar, totodată, interlocoții suedezi și-au exprimat în cursul unor convorbiri nedumerirea în legătură cu faptul că, deși politica oficială a țării este neutralitatea — și Suedia, spre deosebire de Norvegia, Danemarca și Islanda nu face parte din pactul NATO — cheltuielile militare grevează prea mult bugetul țării. Și pentru că am ajuns la acest subiect trebuie să amintim faptul că nu numai povara cheltuielilor militare constituie o preocupare pentru opinia publică suedeză, ci și problema chirii (care se ridică pînă la o treime din salariul unui muncitor industrial) și a impozitelor indirecte (care au crescut considerabil în vremea din urmă).

ORAȘUL COMERȚULUI

Ca mărime, al doilea oraș al Suediei este Göteborgul care rivalizează în multe privințe cu capitala. Mulți suedezi preferă Göteborgul pentru că are mai mult soare; dar importanța reală a orașului constă în rolul de seamă pe care-l joacă în economia Suediei.

Intemeiat în 1607, într-una din cele mai frumoase regiuni din sud-vestul Suediei, Göteborgul a devenit un important centru industrial și mai ales comercial. Aici se află cunoscuta fabrică de rulmenți S.K.F., uzinele de automobile „Volvo”, precum și cele mai mari șantiere navale ale Suediei. De altfel portul este acela care conferă în primul rînd însemnătate comercială Göteborgului.

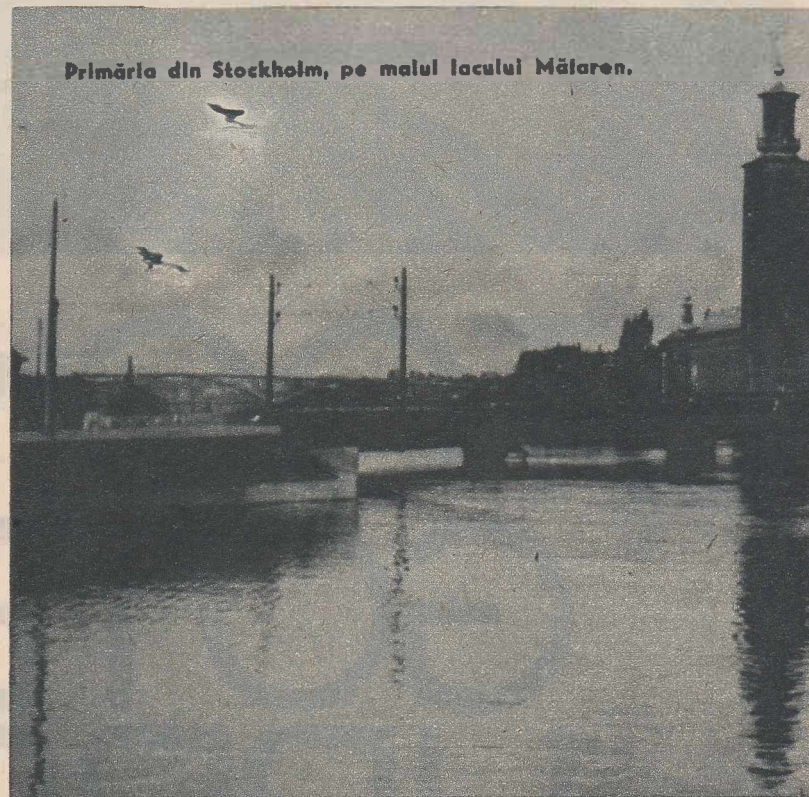
Docurile moderne au o lungime de 13 km, iar 70 de linii de navigație leagă Göteborgul de restul lumii.

Comerțul este o necesitate vitală pentru Suedia, întrucît aproximativ 60% din producția industrială, 90% din cea de minereu și aproximativ 80% din producția de ce-

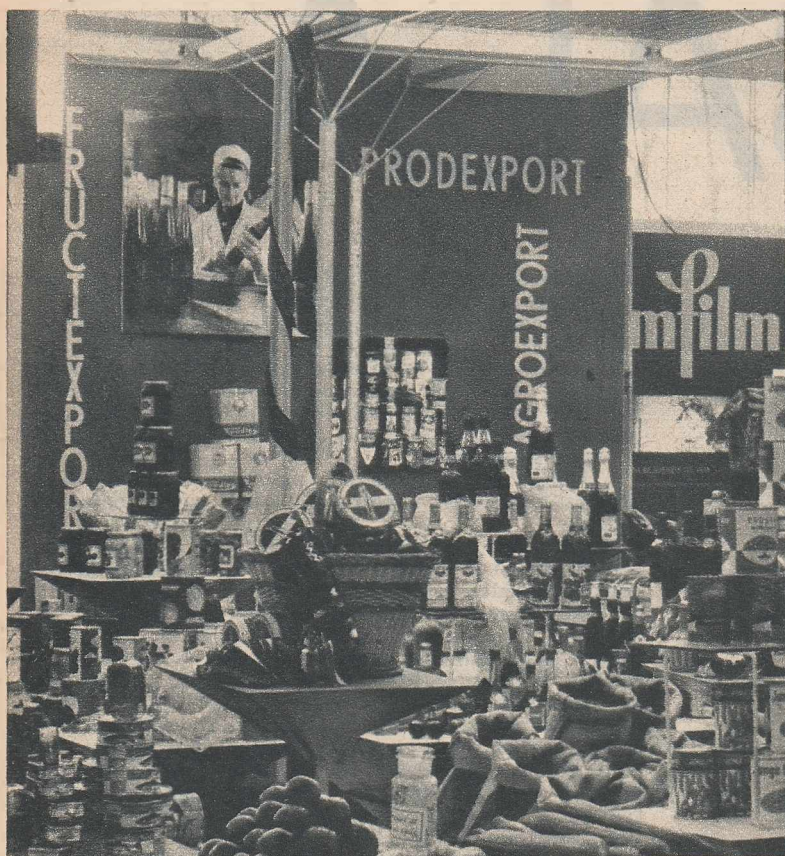
în atenția specialiștilor care le-au apreciat ca fiind printre cele mai bune din cadrul țirgului. De asemenea produsele de larg consum și de artizanat au atras în permanență la pavilionul românesc un numeros public. Peste o sută de firme s-au interesat de produsele noastre și cu multe dintre aceste firme s-au și încheiat contracte.

„CODEX ARGENTEUS” ȘI MORMINTUL LUI LINNÉ

Pe plan cultural, unul din orașele cele mai reprezentative ale Suediei este, fără îndoială, Uppsala, situat la vreo 90 km de Stockholm. În drum spre Uppsala treci pe lângă vechea capitală a țării, Sigtuna, unde o sumedenie

Primăria din Stockholm, pe malul lacului Mälaren.

Sectorul de produse de larg consum din pavilionul românesc la Țirgul de la Göteborg.

luloză a țării se exportă. Suedia este totodată și o mare importatoare de produse. Dar, fiind strîns legată de piața capitalistă, ea are probleme pe plan comercial tocmai datorită luptei dintre diferitele grupări economice închise ale acestei piețe, Suedia însăși făcînd parte din una dintre acestea — Asociația europeană a comerțului liber.

Iată de ce, privit prin această prismă, Göteborgul, prin Țirgul internațional „Svenska Mässan” ce se organizează aci anual, joacă un rol de seamă în dezvoltarea legăturilor comerciale ale Suediei.

În 1963, pentru a treia oară consecutiv, între cele 31 state participante a fost reprezentată la Țirg și Republica Populară Romîna. Țara noastră a participat cu o expoziție generală de mărfuri, care s-a bucurat de un frumos succes atît prin modul reușit de prezentare a exponatelor cît și datorită varietății de produse expuse — toate de calitate superioară.

Produse ale industriei romînești, ca mașinile-unelte, mobilierul și altele s-au aflat

de pietre runice aduc mărturia unei culturi seculare. Au fost descifrate aci inscripții pe piatră redînd fragmente din poeme istorice, din mitologia germanică și chiar din legende bizantine aduse de vikingii care — precum se știe — au ajuns la vremea lor pînă în Grecia.

Puține țări din lume se pot mîndri cu o universitate atît de veche ca aceea de la Uppsala. Universitatea, întemeiată în 1477 de Iacob Ulfsson, are o bibliotecă bogată. Aici se află celebrul „Codex argenteus”, prima traducere în gotică a bibliei — un exemplar unic. Se mai găsește și o altă lucrare prețioasă, conținînd prima hartă a Suediei — „Olai Magni-Gothi Arhiepiscopi Upsaleusis de ritu gentium” — tipărită la Roma în 1555.

Călătorul este impresionat la Uppsala și de vestita catedrală — cea mai mare din nordul Europei — cu o înălțime de 118,7 m. Construcția ei a început în 1257 și a durat 150 de ani. Se cunoaște astăzi doar numele unuia dintre constructorii ei, francezul Etienne de Bonneuil. Sub zi-

durile catedralei se află mormintul eliberatorului Suediei, Gustav Vasa, precum și al multor alți oameni de seamă printre care ilustrul botanist, Charles Linné.

O BAIE DE NEUITAT ȘI O ÎNTILNIRE PLĂCUTĂ

Pentru că soarele este destul de zgîrcit cu locuitorii nordici, suedezul își petrece o bună parte din timpul liber la un club sau... la baia publică, denumită *sauna*. În semn de prietenie, vizitatorul străin este invitat și el la această baie nordică. Am acceptat cu plăcere o astfel de invitație și am putut cunoaște una din saunele situate pe malul mării.

La prima vedere, baia nu are nimic deosebit față de cele de la noi, nici chiar în interior. Am intrat într-o încăpere cu mai multe bănci așezate în trepte. Pe bănci, bărbați înarmați cu prosoape de diferite mărimi discutau despre sport, politică și afaceri. Dar în cameră nu era nici urmă de apă sau abur; se simțea doar un aer fierbinte, iar termometrul arăta 74° Celsius.

După zece minute am fost invitat să ies pe o terasă care dădea spre mare și să fac baie. Un termometru fixat chiar lângă scară arăta temperatura nemiloasă a apei: 7°.

Văzînd că alți bărbați intră în apă fără ezitare, mi-am zis: „fie ce-o fi” — și am plonjat. Am repetat apoi porția de aer fierbinte. După 55 de minute pierdusem în greutate două kilograme. Mă simțeam însă ca un nou-născut...

Suedezii sînt, ca toți nordicii, sobri — dar în același timp prietenoși. Cu ocazia tirgului „Svenska Mässan” de la

Göteborg, un cunoscut om de afaceri m-a invitat, împreună cu alți cîțiva străini, să luăm cina la el acasă. Eram zece invitați, fiecare din altă țară. Aproape că ne-am întrecut toți să sosim la ora fixată, știînd bine că suedezii prețuiesc mult corectitudinea și punctualitatea.

O tinăra, purtînd un pitoresc costum național, ne-a condus în hol.

Primirea ce ni s-a făcut, ca și înfățișarea casei degajau o notă specific suedeză.

Îndată ce și-a făcut apariția ultimul invitat, ni s-a servit o băutură alcoolică tare — un fel de șnaps cu miros de cetină de brad — și cîteva sandvișuri. Masa a început cu tradiționalul

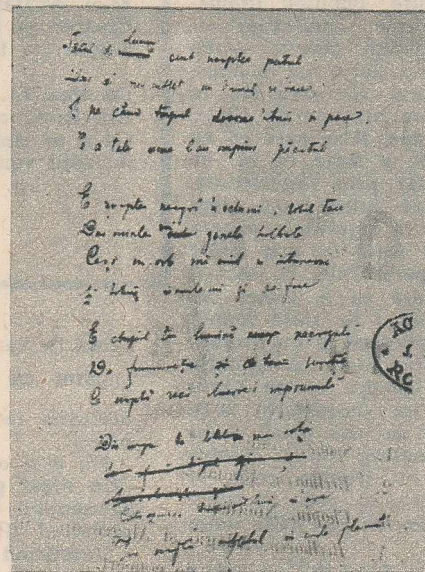
„smörgsbord”, un gen de hors d'oeuvre foarte bogat: heringi afumați, somn, sardele, creveți de diferite mărimi. Apoi cîrnăciori, carne rece, salate, sosuri albe aromate, brînzeturi și niște minuscule felii de pîine, prăjite și neprăjite, cu diferite denumiri.

Bineînțeles, la masă s-a băut și vin roșu și s-a toastat cu tradiționalul „Scaul” (un obicei de a ridica paharul, înainte și după ce-l golești, privind în ochii celui cărui a i te adresezi).

...Am părăsit țărmurile scandinave ducînd cu mine imagini de neuitat din pitorescul Stockholm — orașul de unde s-a lansat primul apel mondial pentru pace — din animatul centru comercial Göteborg, din străvechiul oraș Uppsala cu renumita-i universitate care a dat Suediei și lumii întregi savanți de seamă. Dar mai presus de orice mi-a rămas întipărită imaginea acestui popor harnic și iubitor de pace.

Ion TONCEANU

SHAKESPEARE ANUL 400

EMINESCU

ȘI

SHAKESPEARE

La propunerea Consiliului Mondial al Păcii, în întreaga lume se sărbătorește în acest an a 400-a aniversare a nașterii lui Shakespeare.

În articolul de față prezentăm cîteva informații cu privire la prețuirea pe care Mihail Eminescu o acorda marelui Shakespeare și nemuritoarei sale opere.

Cu data de 17 iunie 1870, pleca de la Viena spre Iași, la Convorbiri, poezia Epigonii, însoțită de o scrisoare a tinărului ei autor. Voind să-și justifice, parcă, îndrăznețele versuri:

„În noi totul e spoială, totu-i lustru fără bază.
Voi credeți în scrisul vostru, noi nu credem în nimic”

versuri ce ar fi atins, poate, susceptibilitățile unor aristocratice spirite literare ieșene, Eminescu scria: „Prin operele liricilor romîni tineri se manifestă acel aer bolnav deși dulce, pe care germanii îl numesc Weltschmerz... e oarecum conștiința adevărului trist și sceptic, învins de către colorile și formele frumoase — e ruptura dintre lumea bulgărilor și lumea ideii. Predecesorii noștri credeau în ceea ce scriau, cum Shakespeare credea în fantasmalele sale...”

Eminescu avea pe atunci 20 de ani.

Marla MOSCU
(Continuare în pag. 8)

Pătrunzînd în miezuri opera „divinului Shakespeare” ori „divinului Brit”, cum îl numea, el a înțeles că într-o operă de geniu nu poate fi despărțită „Lumea bulgărilor de lumea ideii”. Nici la 19 ani, cînd în Geniu pustiu vorbea de „geniul divinului Brit Shakespeare”, nici mai tîrziu, Eminescu nu i-a cunoscut limba. Dar, probabil prin intermediul traducerilor germane, se pare că avea o vastă cunoaștere a operei shakespeareiene. Aflase de Shakespeare tîlmăcind, pe cînd era suflor, Arta reprezentării dramatice a lui Th. Rôtscher pentru Pascally, cel ce la 1866 a fost primul Hamlet românesc? Nu știm. Numele duhului Ariel din Furtuna, Eminescu și-l însemnase de mult. Visul unei nopți de vară, Poveste de iarnă, Cum vă place le citează la 20 de ani, într-o critică a creației dramatice a lui Bolintineanu.

În acest articol, Eminescu, împotriva celor care, începînd cu Voltaire, imputau dramaturgului englez nesocotirea „unităților” — reguli imuabile ale tragediei clasice — își dezvăluie venerația ce i-o purta lui Shakespeare: „Într-adevăr, scria el, cînd iei în mînă opurile sale, care se par așa de rupte, așa de fără legătură în sine, și se pare că nu e nimica mai ușor decît a scrie ca el, ba poate a-l și întrece chiar prin regularitate. Însă poate că n-a existat autor tragic care să fi domnit cu mai multă siguranță asupra materiei sale, care să fi ținut cu mai multă conștiință toate firele operei sale, ca tocmai Shakespeare; căci ruptura sa e numai părută și unui ochi mai clar i se arată îndată unitatea cea plină de simbolism și de profunzime, care domnește în toate creațiunile acestui puternic geniu. Goethe — un geniu — a declarat cum că un dramaturg, care cetește pe an mai mult de una piesă a lui Shakespeare, e un dramaturg ruinat pentru eternitate. Shakespeare nu trebuie celît, ci studiat, și încă astfel, ca să poți cunoaște ceea ce-ți permit puterile ca să imiți după el...”

Aripa „genialei acvile a Nordului” a atins deseori fruntea aceluia care îl numise astfel. Cite pagini eminesciene, tipărite sau în manuscris, cite însemnări nu stau măturie? Replici din Hamlet, din Henric al IV-lea, din Timon din Atena apar în scrierile sale, susținîndu-i ideile. „Vorba lui Hamlet: ce e Hecuba pentru ei?” citează el într-un articol, „Toți promit cu religiozitate publicului că vor face impresia nemuritorului Sir John, admirabilului Sir John Falstaff, cum îl descrie Shakespeare divinul...” notează Eminescu în Curierul de Iași din 1876.

Student la Viena, Eminescu vede, la Burgtheater, Regele Lear pe care îl aduce apoi în Împărat și proletar:

„Trecea cu barba albă pe fruntea-ntunecată
Cununa cea de paie îi atîrna uscată —
moșneagul Rege Lear”.

Și alte versuri ale Luceafărului poeziei noastre poartă pecetea geniului din Stratford. Aceași intruchipare a deznădejdiei, același izvor — folclorul — par să înrudească pe moșneagul Rege Lear și pe Călin nebunul:

„Nu-și mai piaptănă nici părul de atîta
nepăsare
Și lăsa ca să îi crească peste piept o barbă
mare
Care cade jos în noduri ca și cîlții cînd
nu-i perii
„Stă să-i crească iarba-ntr-însa, s-umble
gize ca puzderii”.

În Mortua est invie, peste veac, zbuciumul indoielilor lui Hamlet:

„Și-apoi cine știe de este mai bine
A fi sau a nu fi”...

EMINESCU ȘI SHAKESPEARE

CĂRȚILE

Shakespeare! adesea te gîndesc cu jale,
Prieten blind al sufletului meu;
Izvorul plin al cînturilor tale
Îmi sare-n gînd și le repet mereu.
Atît de crud ești tu, ș-atît de moale,
Furtună-i azi și linu-i glasul tău;
Ca Dumnezeu te-arăți în mii de fețe
Și-nveți ce-un ev nu poate să te-nvețe.

De-aș fi trăit cînd tu trăiai, pe tine
Te-aș fi iubit atît cît te iubesc?
Căci tot ce simt, de este rău sau bine,
— Destul că simt — tot ște-ți mulțumesc.
Tu mi-ai deschis a ochilor lumina,
M-ai învățat ca lumea s-o citesc,
Greșind cu tine chiar, iubesc greșala:
S-aduc cu tine mi-este toată fala.

Cu tine da... Căci eu am trei izvoară
Din care toată mîntea mi-o culeg:
Cu-a ta zimbre, dulce, lină, clară
A lumii visuri eu ca flori le leg;

Mihail EMINESCU
1876

Iar în versurile rămase în manuscris:

„Sînt eu ori nu sînt eu e întrebarea...”
deslușim începutul aceluiași nemuritor monolog.

Nu este oare strigătul de ironică disperare „Un regat pentru o țigară” din Cugetările sârmanului Dionis ecoul strigătului lui Richard al III-lea „Un regat pentru un cal”? Descifrînd catrenul din manuscrisul 2.261:

„Pe un foc ce este tare
Pe un foc vîlvite (t)os
Apa puțină nu-l stînge
Ci-l aprinde mai virtos”

nu se poate să nu ne vină în minte îndrăzneța imagine:

„Și Dragostea, chezaș sînt, apa-ncege,
Dar apa Dragostea nicidecum nu stînge”

din ultima împerechere de stihuri a ultimului sonet shakespearean. Au rămas în manuscrisele eminesciene o seamă de proiecte, de însemnări, de titluri de piese ce vădese încă din adolescență încercări stăruitoare de creație dramatică. Dintre titluri cele mai multe evocă personaje istorice: Alexandru Lăpușneanu, Doja, Horia, Mihai cel Mare, Cel din urmă Mușatin, iar în notații aflăm referiri nemijlocite la dramele lui Shakespeare: „Din Alexandru Lăpușneanu s-ar putea face un Macbeth românesc cu întrebuintarea mai ales în ultimul act a novelei lui Negruzzi”, scrie Eminescu (ms. 2.254, fila 301).

Bogdan Dragoș este o altă piesă plănuită și schițată de Eminescu. „Acum apare la Eminescu — arată acad. G. Călinescu — un început de caracterizare a persoanelor, după formula shakespeareană. Sas și cu soția sa intrigantă uneltesc împotriva Domnului Țării, îl otrăvesc și se gîndesc să înlăture și pe voievodul moștenitor, Bogdan Dragoș. Dăm dar de ideea din Macbeth”.

În opera originală a lui Eminescu desprindem uneori unele din ideile celor mai cunoscute creații shakespeareiene: Hamlet, Lear, Macbeth. În traduceri însă — pentru că a și tradus din Shakespeare — Eminescu s-a îndreptat spre opere mai puțin cunoscute: Timon din Atena, Sonete, dovadă neîndoielnică de adîncă și cuprinzătoare cunoaștere a patrimoniului shakespearean. Manuscrisele păstrează pagini din Timon din Atena, tîlmăcite de Eminescu, și tot ele păstrează, se pare, un articol iscat de povestea eroului piesei.

Eminescu notează: „...sufletul unui om bine născut cată să treacă prin peripeții aproape tragice, asemenea lui Timon din Atena, eroul unei drame de Shakespeare. Într-adevăr, pentru ca un om atît de prietenos, primitor, generos, cum e Timon în actul I, să se prefacă într-un sălbatic mizan-

trop, un pustnic, cum e Timon în actul al IV-lea, sufletul cată să fi trecut printr-o seamă de peripeții ce l-au aruncat dintr-un extrem în altul, l-au prefăcut din alb în negru, din floare de crin în mătrăgună. Seria acelor peripeții, luată la un loc și designată c-o singură vorbă, am numi-o fenomenologia unui suflet bîntuit de patimă” (ms. 2.264, f. 243-244).

Eminescu s-a aplecat cu migală asupra tîlmăcirii lui Timon din Atena. A făcut-o în proză, în pagini pline de căutări, de cuvinte puse în cumpănă, însemnînd unele dintre ele în limba franceză sau germană, întrucît a folosit, pesemne, un text german și unul francez.

„Actul I. Perdeana întia. Scena I. Cortu-n-țilu. Atena. O tîndă în casa lui Timon” — așa își începe Eminescu lucrarea. Iată una din replici în traducerea sa:

„Poetul. În această plămuire încă crudă (necioplîtă, negeluită, nelustruită) am închipuit pe un om care lumea noastră pămîntescă îl cuprinde în brațe și-l giugiulește cu toate petrecerile (ample). În libera-mi pornire nu se împiedică de nimic singular ci se mișcă mai departe pe întinsa tablă cerată. Nici o răutate (malice) josnică nu se lipește de o coamă a drumului pe care a apucat. Ea zboară cu-al vulturului zbor, îndrăzneț și pururea 'nainte, nu lasă în urmă nici o pîrtie”.

Datînd din 1877, sonetul Sătul de lucru, cu toate că a fost publicat încă din 1905 în ediția de Poezii postume îngrijită de Ilarie Chendi, n-a fost descoperit ca fiind o traducere apropiată a sonetului shakespearean XXVII, decît acum cîțiva ani:

„Sătul de lucru caut noaptea patul
Dar al meu suflet un drumeț se face
Și pe cînd trupul doarme-nțins în pace,
Pe-a tale urme l-au împins păcatul

E noapte neagră-n ochii-mi, totul face,
Dar mîntea-mi vede genele holbate;
Ca și un orb mă simt în întuneric
Și totuși înainte-mi zi se face.

E chipul tău, lumină necrezută
De frumuseți, de taină, curăție,
Ce nopții reci lucire-i împrumută.

Din cauza ta, bălăia mea soție,
Cît ziulica trupu-odihnă n-are,
Iar noaptea sufletul în cale pleacă”.

Într-o izbitoare asemănare de idei, imagini și succesiune a versului, cu sonetul Sătul de lucru Eminescu încearcă un alt sonet, cuprins în ms. 2.281, f. 68, și dacă, așa cum se afirmă, este posterior sonetului Sătul de lucru, este firește și o variantă a traducerii. Poetul reia, cu unele schimbări care aduc în urzeala tîlmăcirii versuri originale, ce-i drept prevestitoare ale sonetului eminescian Cînd însuși glasul (de altfel, a și fost editat ca o variantă a acestei poezii) același al XXVII-lea sonet de Shakespeare:

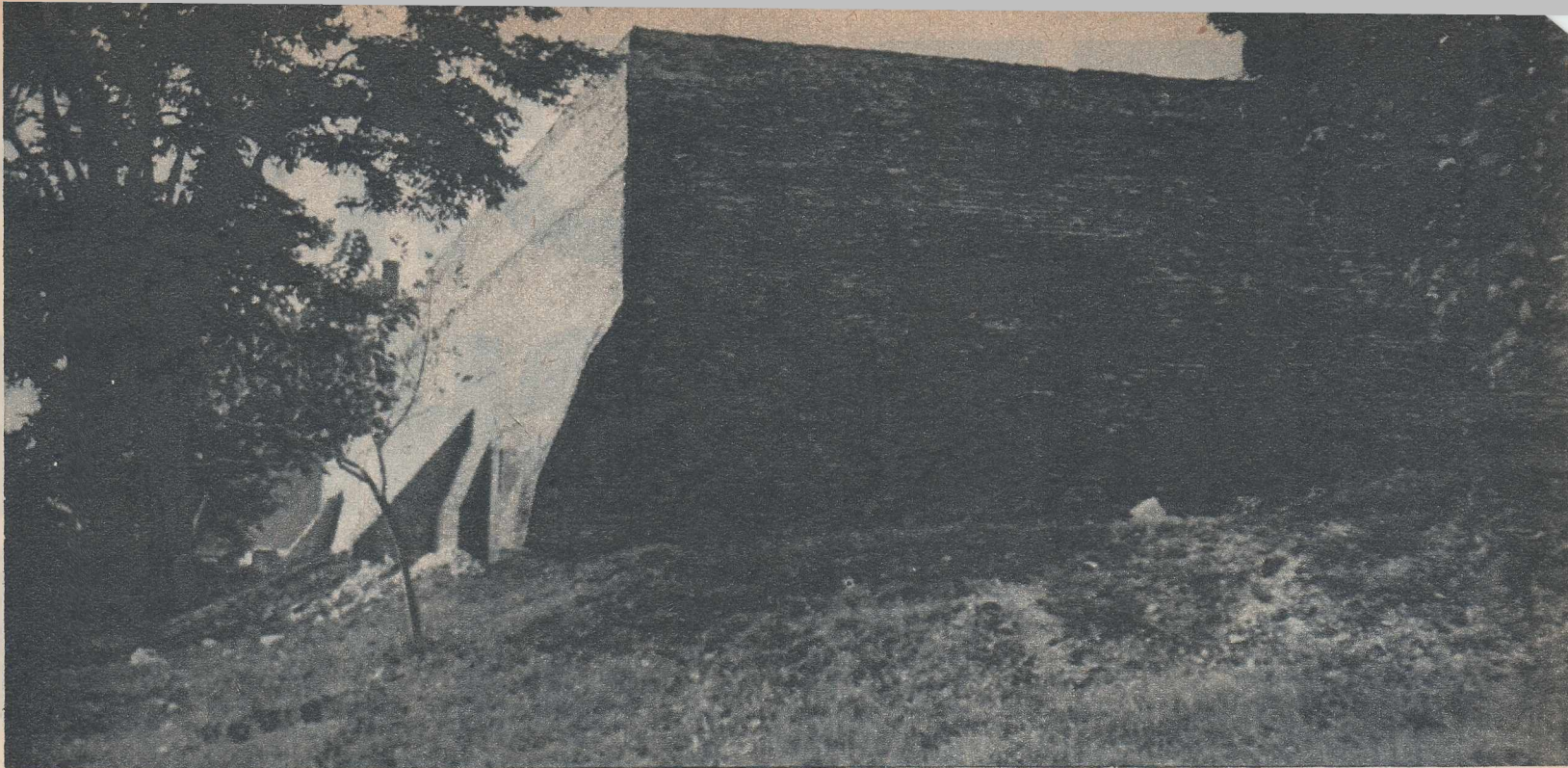
„Cînd de osteneală geana-abia se ține
A mele gînduri te-nsoțesc ca sclavii
Și prins de setea unei dulci evlavii
Drumeț se face sufletul din mine”.

Acea oboseală dusă pînă la istovire pe care Eminescu — o știm — a cunoscut-o din plin, acea săturare de trudă careia Shakespeare îi dă cuvînt și în alte sonete, deschide și cîteva poezii eminesciene. La doi ani după traducerea sonetului sus-amintit, în 1879, păstrînd tot haină de sonet, Cînd însuși glasul gîndurilor tăce, iar după alți doi ani, în 1881, Scrisoarea I: Cînd cu gene ostentate sara suflu-n luminare. Acestui vers, însă, nu-i mai succede, ca în transpunerea sonetului shakespearean drumeția gîndurilor sau a sufletului către iubită, ci o înălță la drumeția prin vreme: Doar ceasornicul urmează lunga timpului cărare.

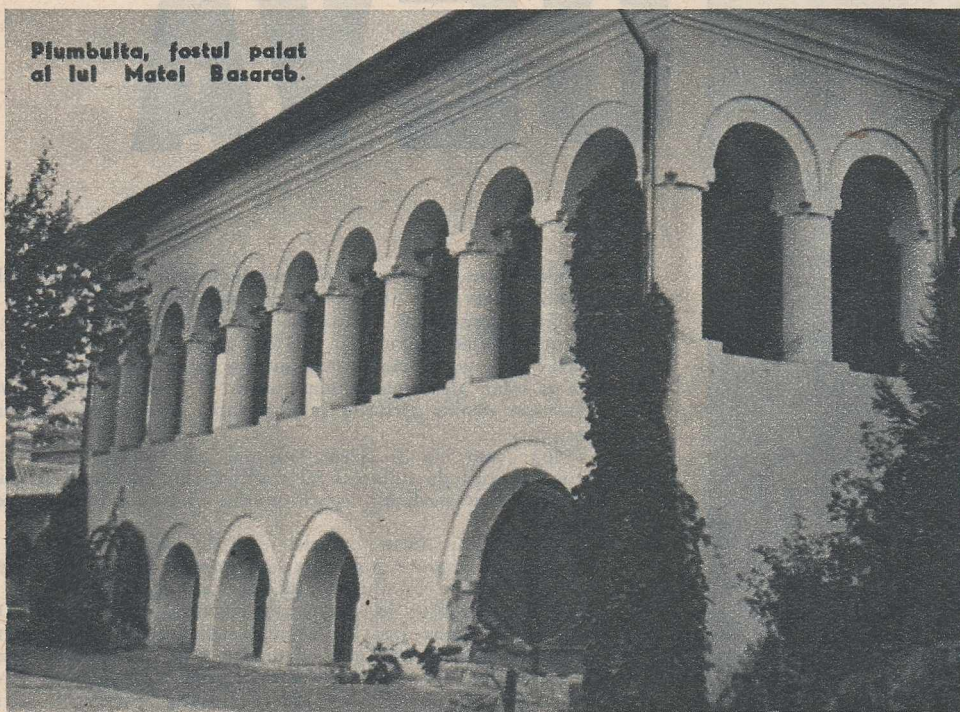
Izvor, înmîrire, asemănări de gînduri... Cine poate drumica vers de vers, cuvînt de cuvînt? Neîndoios, cercetătorii operei eminesciene, cunoscători și ai operei lui Shakespeare, se vor strădui să aleagă scînteii comune din flăcările acestor două genii oare, deși despărțite în timp, au ars deopotrivă pentru ideile veșnice ale omenirii, pentru „a lumii visuri”.

María MOSCU

Zidurile cetății Plumbuita.

Plumbuita, fostul palat al lui Matei Basarab.

scurte popasuri prin veacuri trecute

Radu Vodă. Fostul turn fortificat.

Vă invităm la câteva originale excursii. Și asta nu departe, ci chiar în Capitala țării, prin câteva cartiere ale ei, ce păstrează urme ale unor monumente istorice vechi de veacuri.

PALANCA LUI SINAN

Ne deplasăm mai întâi în curtea școlii medii „Creangă” de pe Splaiul Dîmboviței — unde prin copacii arborii ce amintesc mai degrabă un parc își așază fruntea un turn secular, alături de care se văd urmele unor construcții recent descoperite în urma săpăturilor arheologice.

Prin veacul al XVI-lea exista aici un vechi palat domnesc — zidit în timpul domniei lui Alexandru Mircea și terminat în vremea fiului acestuia, Ilnea Turcicul — precum și o mănăstire...

În timpul campaniei lui Mihai Viteazul împotriva turcilor, Sinan Pașa înalță aici în jurul mănăstirii caselor domnești puternice bastioane înăuntrul cărora înființă o pulberărie. Luă ființă astfel vechea „Palancă a lui Sinan Pașa” despre care Bălsău afirmă că „...Sinan Pașa puse într-o zi două nuri mari de ghiulele de paisprezece oca și țarbă, unii și bucate indestul...” Precum se vede, construcțiile „civile” aveau o vecinătate deosebit de însemnată de care în curând aveau să se rădăcească... pînă la temelii: mănăstirea și palatul au fost aruncate în aer o dată cu pulberăria de către Iran-beg, lăsat de Sinan Pașa să-i acopere retragerea spre Giurgiu, în urma victoriei lui Mihai Viteazul de la Tirgoviște.

În veacul următor — al XVII-lea — atât palatul și mănăstirea au fost reconstruite de Radu Ilnea. Fostul palat, refăcut, a folosit ca reședință al multor domnitori printre care Mihnea al III-lea, Alexandru Ipsilante și foarte probabil că și Mihai Viteazul să fi locuit aici înainte de distrugerea țării de către turci.

Edificiul a folosit de asemenea și ca reședință pentru oaspeții de seamă din alte țări — în trecut în București — pînă în secolul al XIX-lea, cînd,

ajungînd din nou în ruină, a fost dărîmat. În prezent temeliele și subsolurile sale sînt consolidate, desfășurîndu-se aici o susținută acțiune de reconstituire a unuia din cele mai vechi monumente istorice păstrate în București.

Cît privește „turnul” din preajma fostelor case domnești, este cîldit prin secolul al XVII-XVIII-lea, prin urmare intrucîtva... contemporan cu un alt turn celebru al Bucureștilor de odinioară — turnul Colții — și, în orice caz, un valoros monument de arhitectură rămas din alte timpuri...

O CETATE ȘI UN PALAT VOIEVODAL...

Pe șoseaua Colentina tramvaiul 1 face popas și la stația Plumbuita. De aici și pînă la zidurile unei autentice cetăți e cale doar de cîteva minute.

Rămasă în paragină multă vreme, cetatea apare azi — datorită lucrărilor de restaurare — în forma inițială. În incinta ei se află străvechea biserică Plumbuita și un fost palat domnesc. Este vorba despre reședința de vară pe care Matei Basarab și-a durat-o la adăpostul puternicelor ziduri prevăzute cu ambrazuri și contraforturi. Această fortificație a fost construită de voievodul muntean chiar pe locul desfășurării cunoscutei bătălii, cu Radu Ilnea, de la 1632 — despre care cronicile vremii ne-au lăsat relatarea „că se suiau bucureștenii cu copiii pe garduri ca să vadă cum se bate rebelul...”

Sub palat există o pivniță boltită care mai tîrziu, în perioada evenimentelor de la 1848, a slujit stăpînirii ca loc de detenție pentru curajoșii luptători revoluționari pașoptiști. În prezent, datorită modului ingenios de construcție, bolțile și arcadele oferă, nu numai arheologilor, ci și viitorilor constructori și arhitecți, un valoros material de studiu.

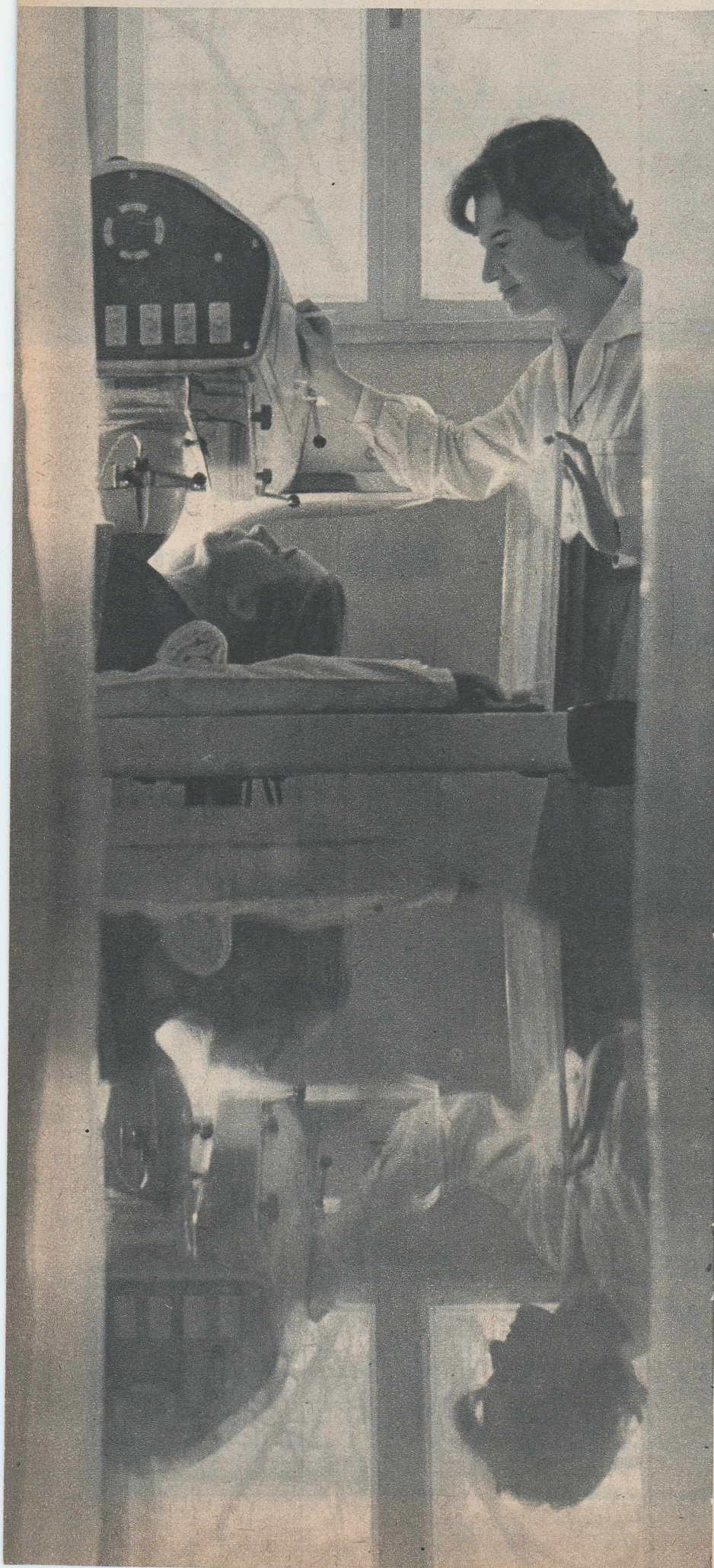
Pe curînd, alte obiective ale drumeției noastre în veacuri trecute.

Romulus ALEXANDRESCU

MEDICINA

CHIMIE ȘI ÎNCA CEVA

Mulți dintre „tolerații” ce stau înghesuți în căsuțele tabloului lui Mendeleev sub numele de izotopi sînt de mult la largul lor în laboratoarele medicale. Semnalul „pericol de radiație” apărut în lumea celor mai diferite aparate nu ne mai surprinde astăzi; folosiți în explorarea multor taine ale naturii — printre care și taine ale organismului uman — izotopii radioactivi și-au arătat pe deplin virtuțile în depistarea bolilor și tratarea unor afecțiuni.

După cum era și firesc, atomul s-a instalat în sediile lui Esculap, însoțit de slujitorii săi tradiționali: fizicianul și chimistul. Împreună cu medicul, aceștia aveau să-l conducă în noua sa misiune.

Izotopii și-au făcut datoria, dar în ultima vreme se simțea nevoia unor aparate noi, care să ușureze transformarea elementelor radioactive în ajutoare pașnice ale medicinei.

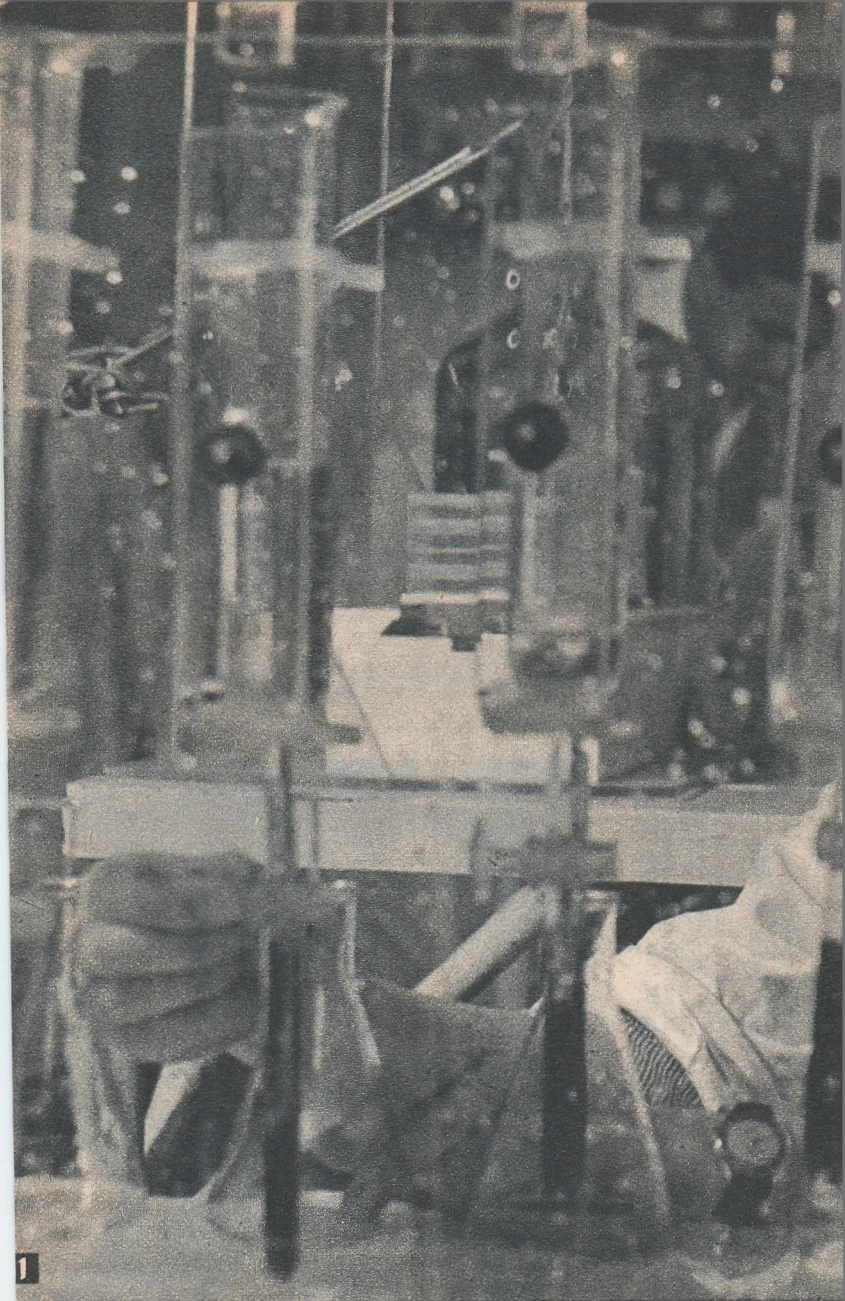
Astfel au apărut în laboratorul medical proiectanții. De astă dată nu e vorba însă de ingineri constructori, ci de alții de specialiști, oameni care știu ca nimeni alții nuanțele infinitezimale ale drumului ce-l parcurge atomul din containerul placat cu plumb pînă în injecția cu iod radioactiv: medicul, fizicianul, chimistul.

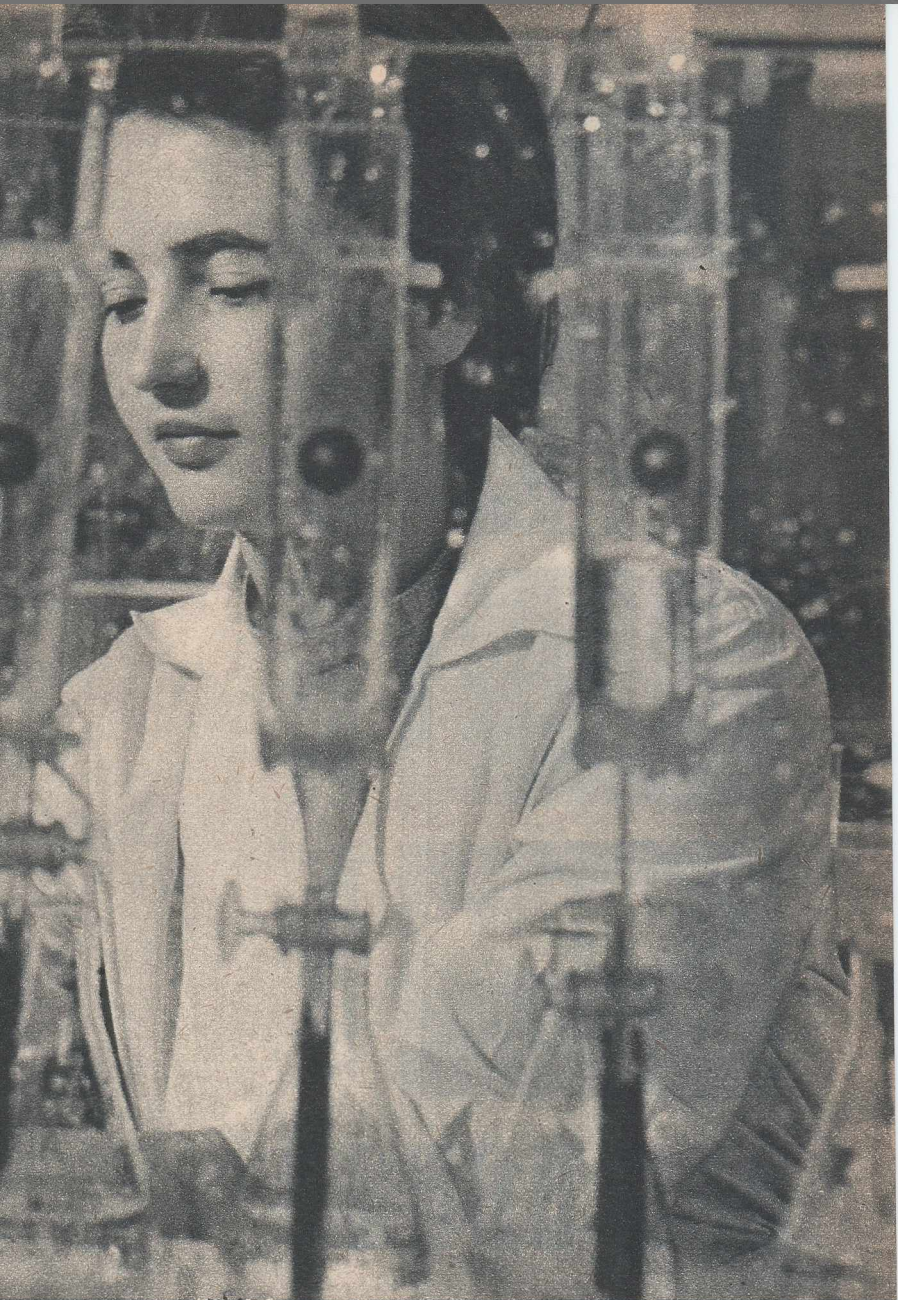
I-am cunoscut la Cluj, în sălile Institutului de medicină nucleară, atunci cînd pornisem de fapt să-i întîlnim pe profesorul Tiberiu Holan, candidat în științe medicale, pe chimistul Ion Szantai și pe fizicianul Eugen Bulbuc. Din frămîntările acestui colectiv de a-și înzeștra propriile laboratoare cu aparatură modernă s-a născut pe planșetă un „set de dispozitive pentru laboratoarele ce lucrează cu izotopi radioactivi”; denumirea aceasta, care are toate șansele să nu spună mai nimic nespecialiștilor, a fost decernată unor delicate construcții din material plastic. Așezat în fața lor și avînd asigurată vizibilitatea operațiilor cu ajutorul oglinzilor, cercetătorul poate „telecomanda” procesul complex de trecere a izotopilor prin cele două diluții.

Dacă medicii, chimiștii și fizicienii au devenit pentru cîțva timp proiectanți, un colectiv de muncitori de la întreprinderea clujeană „Electrometal”, obișnuiți pînă acum doar cu confecționarea bijuteriilor și a balanțelor de mare precizie, au dobîndit pentru mai multă vreme o nouă specializare; nu ne grăbim să-i dăm vreun nume, poate nu l-am găsi pe cel mai potrivit, și apoi nimic nu vorbește mai bine decît o simplă carte de vizită ce poate fi citită la intrarea în atelier: „lucram pentru Institutul de medicină nucleară”. Aparatele lor le întîlnim astăzi în multe clinici din București, Iași, Timișoara, Tg. Mureș și din alte orașe.

Magda MIHĂILESCU
Fotografiile de Aurel MIHAILOPOL

Pe urmele iodului din glanda tiroidă. Aparatele vor indica cu precizie gravitatea afecțiunii tiroidiene.

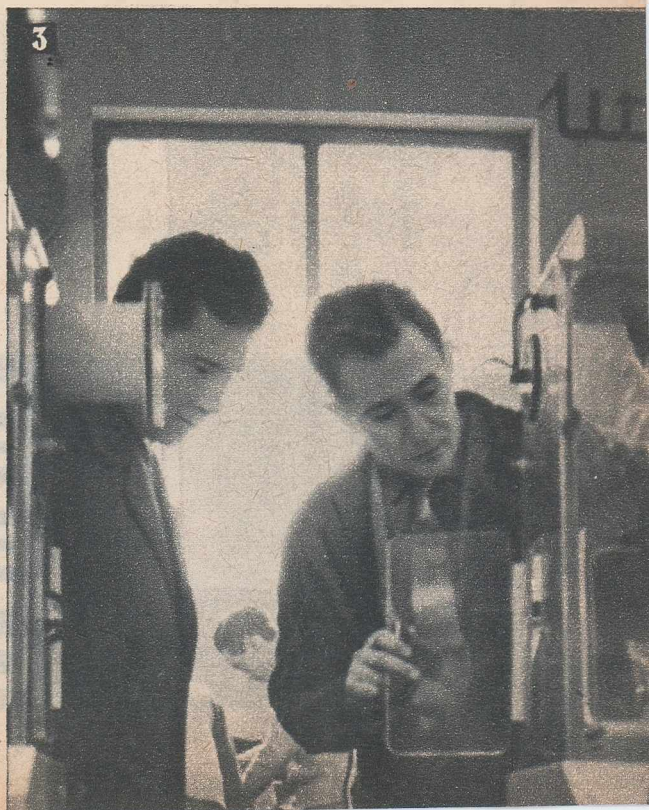

- 1** Aminoacizii marcați cu izotopii ce poartă numele de sulf 35 fac destăinurile interesante asupra organismului nostru.
- 2** Cazul ce s-a prezentat astăzi dr. Grigore Dumitrescu pare să fie dificil, dar rezultatele tratamentului cu izotopi îndreptăesc speranțele.
- 3** Prezență obișnuită în fabrică, cercetătorul științific este colaboratorul apropiat al maestrului.

2

3

AGENDA FLAGĂRA

Teatrul de stat din Turda a luat inițiativa organizării unor festivaluri poetice. De curind a avut loc un festival „Mihail Eminescu”. După ce artiști de frunte ai teatrului au recitat din opera lui Eminescu, s-a reprezentat o dramă matuzăre a „Luceafărului” pusă în scenă de actorul Ion Lupu. Fotoreporterul nostru a surprins o scenă din spectacol: Iuliu Giurgiu (Lucaefărul), Liana Ciprian (Cătălina), Radu Cornea (Luceafărul). Succesul obținut de acest spectacol a determinat Teatrul de stat din Turda să pregătească și alte festivaluri poetice.

Nu demult a apărut în vitrinele librărilor povestirea „Friguri” de Marin Preda, unanim apreciată de critica noastră literară. În prezent, Marin Preda lucrează, simultan, la alte trei povestiri.

— Acțiunea acestor povestiri, ne spune scriitorul, se desfășoară într-un oraș nou, clădit în zilele noastre, într-un sat și, respectiv, în mediul intelectual al Capitalei. Aflăm totodată că autorul „Morometilor” a predat studiului cinematografic „București” un scenariu după o idee din romanul său „Risipiitorii”.

D. MINCULESCU — Tineretea „Grivitelor roșii”. Editura politică, 77 pag.

Materialismul dialectic și științele contemporane ale naturii, vol. IV. Editura politică, 422 pag.

Ș. V. NĂMOLĂRU — Prezențe rominești în lume. Editura politică, 83 pag.

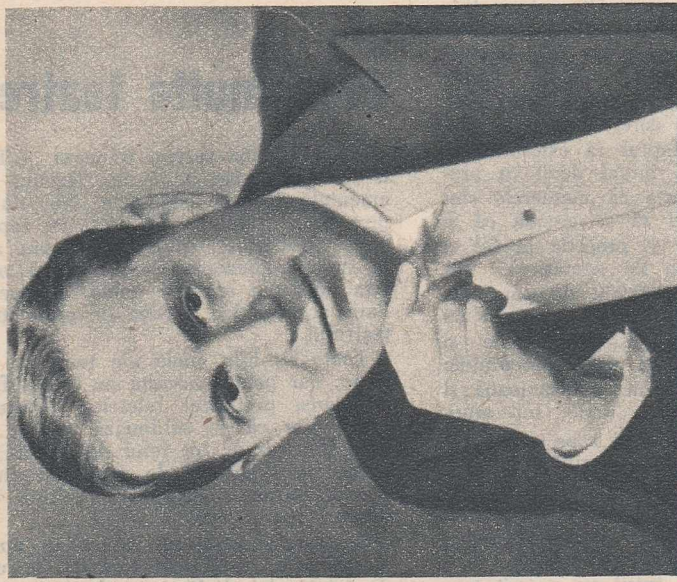

N. BUDREIKO — Cunoașterea tainelor materiei. Editura politică, 226 pag.

Biografia marii șansonetiste franceze Edith Piaf îi preocupă la ora actuală pe diverși cineaști, care găsesc în viața ei un bogat material de inspirație. Două case producătoare — una americană și alta italiană — rivalizează în crearea unor filme închinată cântăreței. Producătorul Jack Warner afirmă că ar fi achiziționat dreptul asupra biografiei lui Edith Piaf încă înainte de dispariția ei. Italianii, în schimb, au și pornit filmul și s-au grăbit să dea publicității numele viitoareii interprete a rolului Edith Piaf: Marisa Solinas (în fotografie).

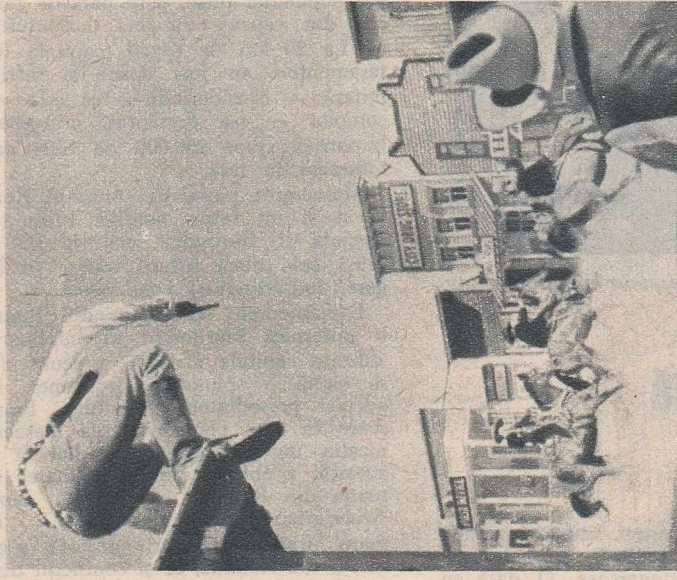
iorul și compozitorul Charles Mackeras din Austria. Născut în S.U.A., artistul și-a început studiile în Australia și le-a continuat la Praga cu dirijorul Václav Talich. A fost angajat al Teatrului Sadler's Wells din Londra. De asemenea a participat la numeroase festivaluri muzicale internaționale ce au avut loc în Anglia, Elveția, Cehoslovacia, Italia. A întreprins turnee în Europa, Canada, Africa etc.

Cintăreata Ruxandra Ștefănescu (în fotografie) s-a înaintat de curind într-un turneu de o lună de zile întreprins în U.R.S.S. unde a fost invitată pentru a-și da concursul în cadrul unor spectacole ale Teatrului de estradă din Kiev. Ruxandra Ștefănescu a apărut alături de artiști sovietici și din R.D. Germană, prezentând un program de muzică ușoară, cântărește și liederuri. Cu acest prilej a făcut și o serie de imprimări. „M-am simțit foarte bine în mijlocul colectivului Teatrului din Kiev care apreciază arta noastră” — ne-a declarat cintăreala.

pentru aceeași. De fapt e vorba de o parodie a genului, ironizând tendința de comercializare a clasicului subiect. Acest film realizat în studiourile cehoslovace de la Barrandov de către regizorul Oldrich Lipsky, după un scenariu de Jiri Brdecka, se numește... „Joe Limonadă” și vine să confirme predilecția unor realizatori cehoslovaci pentru filmele satirice (dovedită, printre altele, și cu câteva admirabile filme de păpuși).

Paul Anka, cunoscutul compozitor și cântăreț canadian de muzică ușoară (autor al șlagărului „Diana”), este eroul și interpretul unui film realizat de către cineștii canadieni Wolf Koenig și Roman Kroitor. Urmărind zi cu zi activitatea tinărului artist, relațiile sale cu echipa de impresari, acompaniatori, admiratori și paraziți care-l înconjoară, autorii descoperă aspecte mai puțin cunoscute ale vieții marilor vedete. Titlul filmului sugerează reversul vieții de glorie a răstătatului Paul Anka: se numește „Băiatul singuratic”...

tesei din spectacolul cu opera „Nunta lui Figaro” de Mozart. — Acum, ne-a declarat Elisabeta Necuice-Carliș, repet-unul din rolurile principale ale premiei care se pregătește sub conducerea muzicală a dirijorului Mihai Bre-diceanu. E vorba de opera rominească „Prometeu” a compozitorului Doru Popovici, lucrare ce are la bază un libret realizat după piesa cu același nume a scriitorului Victor Eftimiu.

După turneul întreprins de curind în R. D. Germană violonistul Mihai Constantinescu, solist al Filarmonicii de stat din Capitală, și-a dat concursul în cadrul unor concerte ale Filarmonicilor din Sibiu, Galați, Cluj, Oradea și Arad. „Ce pregățiți actualmente?” — l-am întrebat pe violonist, la una din repetiții. — Concertul de Szimanovskî, pe care-l voi interpreta cu Filarmonica bucureșteană la 25 aprilie. De asemenea pregătesc un recital Brahms. La pian mă va accompania Maria Cardas.

„Dansul oțelului“

Presă occidentală continuă să comenteze pe larg dificultățile pe care le întâmpină țările membre ale Pieței comune în rezolvarea contradicțiilor dintre ele. Săptăminalul francez „Tribune des Nations“, de pildă, publică sub semnătura lui Paul Castel un articol intitulat „Dansul oțelului“ în care se spune: „Abia s-au liniștit lucrurile în problema unei politici agrare comune, și Comunitatea economică europeană a căzut pradă unor noi dificultăți.

E vorba de afacerea oțelului, în care este implicat cel mai vechi organism al celor șase, Comunitatea europeană a cărbunelui și oțelului (C.E.C.O.).

Se pune din nou, așadar, o dublă problemă: cea a relațiilor Pieței comune cu alte țări și aceea a relațiilor dintre membrii Pieței comune, în funcție de legăturile lor cu alte țări.

Ca de obicei, cei care conduc corul protestelor sînt olandezii. Olanda, care importă mari cantități de oțel, dorește să achiziționeze oțelul din acele țări care îl oferă la prețul cel mai scăzut. Ea nu este de loc dispusă să majoreze tarifele vamale...

...Cu Italia lucrurile se prezintă altfel: tarifele sale vamale sînt cele mai ridicate, în scopul protejării industriei naționale de oțel, care folosește ca materie primă fierul vechi, precum și minereuri și cărbune de import.

Se pune deci problema de a găsi o cale de mijloc, cu atât mai mult cu cît Franța și R. F. Germană sînt de părere că industria lor siderurgică este amenințată și ca atare trebuie să recurgă la subvenții.

Pe de altă parte, se impune să se țină seama și de necesitatea de a se continua plasarea producției unor țări terțe pe piețele C.E.E.*)

Este, în primul rînd, cazul Austriei, care a fost încurajată să-și dezvolte industria siderurgică, pentru ca produsele acesteia să fie desfăcute în țările Pieței comune; cu Suedia, Norvegia și, într-o oarecare măsură, cu Japonia lucrurile se petrec cam la fel...

Se preconizează, de asemenea, crearea unui sistem complicat de cote pentru țările care exportă tradițional oțel în statele membre ale Pieței comune. O asemenea măsură contrastează puternic cu liberalismul cu care se declară de acord, în vorbe, adepții Pieței comune și ea nu facilitează cîtusi de puțin comerțul internațional, cel puțin în domeniul oțelului.

În cercurile conducătoare ale C.E.C.O. se pomenește și de convocarea unei conferințe internaționale a oțelului, la care să ia parte țările producătoare, țările consumatoare și țările în curs de dezvoltare. Se ridică aici o problemă: cine va participa la această conferință — reprezentanții guvernelor sau mandatarii marilor societăți siderurgice? Se pare că preferințele se îndreaptă spre cea de-a doua soluție. În aceste condiții ne putem întreba dacă tehnicienii, ca să nu zicem tehnocrații oțelului, nu ținesc la refacerea unui vast cartel mondial al producției siderurgice. Caz în care frumoașele cuvinte despre liberalismul economic nu și-ar mai avea rostul...

* În legătură cu aceasta este de menționat hotărîrea C.E.C.O. de a cere membrilor săi să sporească tarifele vamale de la 6% la 9% la importurile de oțel din afara comunității.

Cițiva ostași dintr-un detașament al tribului hutu.

Ce se întîmplă în Ruanda

Ruanda, țara munților pleșuvi, situată în inima continentului african, a devenit în ultimele luni teatrul unor evenimente sîngeroase. O dată cu șuvoiul neînterupt de refugiați care se îndreaptă spre țara vecină Burundi, se răspîndesc în lume și știrile despre exterminarea în masă a tutsilor, oameni de statură foarte înaltă, veniți pe aceste meleaguri în urmă cu cîteva secole, în cadrul marilor mișcări migratoare care au avut loc pe continentul african. Din informațiile agențiilor de presă reiese că de la sfîrșitul anului trecut și pînă în prezent au fost omorîți între 15.000 și 20.000 de tutsi — bărbați, femei și copii. „Numărul total al victimelor este greu de evaluat... — scrie un corespondent al ziarului „Le Monde“. Inșă faptul că exterminarea în masă n-a fost aplicată inițial decît în prefectura Gikangoro dovedește că masacrele sînt organizate; există temeuri să se creadă că și în celelalte prefecturi se va proceda la fel și că a fost stabilit un plan de «curățire». Întregul trib, care numără 250.000 de persoane, riscă astfel să fie nimic. Tutsii sînt uciși cu lovituri de măciucă, străpuși cu lăncile și aruncați în rîuri ori ridicați de la locuințele lor, încolonați sau încărecați în autocamioane și trimiși la marginea pădurilor, unde, sub amenințarea armelor, sînt siliți să-și sape gropi comune, în care apoi sînt doborîți prin împușcare.

Ce stă la baza conflictului dintre tutsi (sau batutsi — cum li se mai spune) și hutu (sau bahutu), cele două triburi care alcătuiesc populația Ruandei? De origine hamită și ocupîndu-se de creșterea vitelor, tutsii au cucerit țara vulcanilor și a marilor lacuri — cum este denumită Ruanda — în secolul XV sau XVI. Populația locală — hutu — oameni de statură mică, care populau din vremuri străvechi teritoriul Ruandei și al regatului Burundi, îndeletnicindu-se cu agricultura, au fost deposedați de pămînturi și transformați în iobagi.

Colonaliștii belgieni care au ocupat mai tîrziu aceste teritorii au căutat să intensifice conflictele dintre cele două triburi ale Ruandei. În noiembrie 1959 detașamente înarmate au atacat satele locuite de populația tutsi, dînd foc la peste 5.000 de colibe.

Masacrul tribului tutsi a început la 21 decembrie anul trecut, cînd pe teritoriul Ruandei au pătruns, venind din Burundi, detașamente ale populației tutsi, care părăsise țara în ultimii ani din cauza prigoanei dezlănțuite împotriva ei. La 20 km de Kigali (capitala Ruandei) detașamentele au fost oprite și înfrînte. Concomitent — considerîndu-se că este vorba de un complot — s-a dezlănțuit crîncena represiune împotriva celor 250.000 de tutsi care mai rămăseseră în țară.

Masacrarea populației tutsi în Ruanda a provocat și un serios conflict între țările vecine Ruanda și Burundi, deoarece în aceasta din urmă cele două triburi trăiesc în bună înțelegere, împărțindu-și conducerea.

Evenimentele sîngeroase din Ruanda stîrnesc o puternică îngrijorare în întreaga Africă. În diferite capitale africane, precum și la O.N.U., se caută o soluție a problemei. U Thant a adresat președintelui Republicii Ruanda o scrisoare în care cere încetarea masacrului. Organizația unității africane a hotărît să dezbată această problemă într-o viitoare sesiune. Situația din Ruanda, a arătat un reprezentant al Secretariatului general al O.N.U., „reprezintă o mare primejdie pentru această regiune“. Masacrul din Ruanda, ca și conflictul dintre Ruanda și Burundi, nu pot să servească decît intereselor menținerii rămășițelor regimului colonial pe continentul african, „toate aceste evenimente fiind evident — după cum remarcă corespondentul ziarului „Le Monde“ — nu un accident, ci manifestarea unei uri rasiale cu grijă întreținute“.

Prea multe teatre?

* ...Se întreabă revista franceză „L'Express“ într-o anchetă ce caută un răspuns crizei care amenință teatrele pariziene. Nu, nu sînt scene de prisos, stabilește ancheta, iar faptul că teatrele „Hébertot“, „L'Athénée“ sau altele ajung la șapte reprezentații cu o piesă ori joacă în fața unor săli aproape goale nu înseamnă că la Paris ar avea loc o criză de producție în lumea teatrului.

Toate fotoliile goale ale teatrelor pot fi umplute, dar pentru aceasta nu este suficientă doar reducerea prețurilor билетelor. „Partea cea mai gravă este că — subliniază revista — publicul este solicitat de tot felul de lucruri: de aspiratoare, de asigurări, de pastă de dinți, dar nu și de cultură... Propagării culturii i se alocă fonduri foarte mici“.

Semnatarul anchetei aduce în sprijinul afirmației sale rezultatele fericite ale unei acțiuni de felul celei desfășurate de trupa cunoscutului om de teatru Roger Planchon: „Cum a reușit Roger Planchon să umple «Théâtre de la Cité» la Lyon? Făcînd spectacole admirabile? Aceasta n-ar fi fost de ajuns. Fixînd prețuri minime? Nici aceasta n-ar fi fost suficient. Nu! Planchon a mers din uzină în uzină, a vorbit în școli, în instituții, și-a căutat spectatorii pe fiecare stradă, în fiecare casă“.

Profesorul Cesare Gerin (centru) de la Universitatea din Roma, directorul Institutului de medicină legală, făcând declarații presei.

Descoperirea de la Grottarossa

Lipsiți însă de subvenții, mulți conducători de teatre, dornici să cheme în sălile lor spectatori din rândul locuitorilor din împrejurimile Parisului — atât de mult uitați — încep să privească cu resemnare criza teatrului francez. Bunăoară, Françoise Spira, directoarea teatrului „L'Athénée”, declară: „Dacă aş putea plăti trei persoane care să lucreze în fiecare zi numai pentru atragerea de noi colective de spectatori, numărul fotoliilor ocupate ar creşte simţitor. Nu pot însă să le plătesc, nu am bani pentru asta: sînt nevoită să reduc la minimum orice cheltuielă”.

„Şapte zile în mai”

Anul trecut, la cîteva zile după ce se semnase la Moscova Tratatul pentru interzicerea parţială a experienţelor nucleare, cîteva sute de indivizi urlau în jurul Casei Albe: „Vrem să păstrăm bombele atomice” şi „Nu vrem dezarmare!” Mulţimea trecătorilor, uluită la început, a respirat uşurată cînd a aflat că respectiva demonstraţie nu era decît o scenă de film.

Încă înainte de a rula pe ecrane, filmul „Şapte zile în mai” tulbură opinia publică din Statele Unite. Subiectul filmului este luat din cartea cu acelaşi titlu a ziaristilor americani Fletcher Knebel şi Charles W. Bailey, iar ceea ce îl zguduie pe cititor (şi-l va zgudui, desigur, şi pe spectator) este subliniat de înşişi realizatorii peliculei: „Filmul este deopotrivă utopic şi înspăimîntător. Ceea ce el prezintă drept ficţiune, mine s-ar putea întîmpla aievea”.

Despre ce este vorba?

Acţiunea filmului se petrece în viitor, în anul 1974. Preşedintele al Statelor Unite este un anume Jordan Lyman, care semnează un tratat cu privire la dezarmarea generală. Evident, importantul act nu este pe placul unor vîrfuri militare şi al cercurilor legate de industria de armament, care pun la cale un complot pentru răsturnarea preşedintelui după cea mai tipică reţetă a puciurilor din unele ţări slab dezvoltate. Complotul are loc în intervalul unei vacanţe a Congresului, în timp ce vicepreşedintele se află într-o călătorie în Europa, iar preşedintele este ţinut într-un adăpost antiatomic sub pretextul unui exerciţiu de apărare anti-aeriană. Acesta este, pe scurt, subiectul filmului.

În regia lui Frankenheimer, avînd în rolurile principale pe Kirk Douglas, Burt Lancaster, Frederic March şi Ava Gardner, filmul va rula în curînd în cinematografele din diferite ţări. După generic, pe ecran va apare — desigur — tradiţionala asigurare că orice asemănare între eroii filmului şi persoane în viaţă este pur întîmplătoare. Dar, după cum arată săptămînalul francez „L'Express”: „Personajele care evoluează... dobîndesc şi ele veridicitate şi relief. Preşedintele, secretarul şi amicii săi; şeful statului major general şi complicitii (principalele cadre ale armatei) îi fac familiari cititorului (şi spectatorului — n.n.) european pe cei mai înalţi demnitari de la Washington... Pentagonul, Casa Albă, diferitele medii politice şi militare americane sînt evocate cu precizie”. Iar „New York Herald Tribune” — ţinînd seama tocmai de atitudinea unor elemente din aceste medii — avertiza imediat după apariţia cărţii: „Să nu-şi închipuie nimeni că asemenea şapte zile de mai n-ar putea exista la noi”.

În perimetrul Romei, pe via Cassia, în dreptul kilometrului 14, la punctul numit Grottarossa, un excavator săpînd o groapă de fundaţie a scos la lumină un sarcofag antic, bogat ornat. Înăuntru, o mumie — trupul îmbalsămat al unei fete. Pe faţa foarte bine conservată se mai puteau încă observa genele şi sprîncenele negre, nasul uşor acvilin, iar printre buzele întredeschise — dinţii uimitor de albi. În jurul gîtului avea un colier de aur cu o lucrătură fină, împodobit cu pietre preţioase, în urechi — cercei de aur, iar pe degete — ale căror unghii mai păstrau urme de lac oranj — cîteva inele.

Printre primii sosiţi la locul descoperirii au fost profesorul Gerin, directorul Institutului de medicină legală, şi dr. Simoncelli, substitutul de procuror al republicii — căci, potrivit legilor italiene, orice cadavru neidentificat, chiar dacă decesul a avut loc în urmă cu un mileniu, este supus unei expertize judiciare. Mumia era atît de bine conservată, încît i s-au putut lua pînă şi amprentele digitale.

Specialiştii şi-au dat seama din primul moment că se află în faţa unei descoperiri foarte rare — mai precis vorbind, a doua de acest fel. Unicul precedent data din luna aprilie a anului 1485, cînd într-un mormînt descoperit pe via Appia fusese găsită o altă mumie — tot o fată romană. În legătură cu aceasta, istoricul Jacob Burckhardt afirma în lucrarea sa „Civilizaţia Renaşterii în Italia” că mumia, descoperită într-un sarcofag de marmură, „era mai frumoasă decît s-ar putea spune sau scrie” şi că fusese probabil fiica lui Cicero, moartă timpuriu şi înmormîntată cu mare pompă.

Interesul stîrnit de recenta descoperire arheologică este justificat. Multiple analize şi examene au îngăduit ca misterul „copilei de la Grottarossa” — cum a fost numită în presa italiană — să înceapă a fi dezlegat. Astfel, s-a putut stabili destul de precis vîrsta la care a murit: dinţii sînt de lapte, cu excepţia incisivilor — care, după cum se ştie, se schimbă la 7 ani — iar minile n-au încă anume formaţii osoase care apar abia la 9 ani; este deci vorba de o fetiţă care a murit la vîrsta de minimum 7 şi maximum 9 ani. S-a putut determina exact şi înălţimea ei: 1,28 m. Examenul radiologic a relevat existenţa în craniu a unor resturi de materie cerebrală — ceea ce a dus la concluzia că la îmbalsămarea s-au folosit metode şi substanţe conservante încă necunoscute. De asemenea, între cele două straturi de benzi ce înfăşurau membrele fetiţei s-au găsit urmele unei substanţe speciale, neidentificate încă. Judecînd după preţiosul sarcofag şi după bijuteriile ce o împodobeau, se presupune că fetiţa a aparţinut unei familii bogate. Stilul în care au fost lucrate podobeale şi sarcofagul pledează pentru originea ei romană. Ea a trăit acum aproximativ 1800 de ani — în a doua jumătate a secolului II e.n. — între domnia lui Antoninus Pius şi cea a lui Marc Aureliu. Trupul copilei a fost îmbalsămat deşi, se ştie, romanii nu practicau acest obicei. Se presupune însă că fiind fiica unui cetăţean roman care se afla, probabil, într-o misiune în Egipt, a murit acolo şi a fost îmbalsămată după datinele locale.

Întrebat asupra cauzei morţii, profesorul Gerin a răspuns că n-ar putea preciza nimic, în afara faptului că trupul prezintă leziuni traumatiche. De altfel, multe alte aspecte urmează încă a fi elucidate.

Mumia „copilei de la Grottarossa”, aşezată în preţiosul ei sarcofag, se află expusă la muzeul Terme.

Părerii despre „The Beatles”

„The Beatles” (citeşte bitl's) este numele unui cvartet vocal de muzică de dans, format din tinerii englezi John Lennon, Paul McCartney, George Harrison şi Ringo Starr, toţi din Liverpool. Pînă a purta numele de „The Beatles”, cvartetul s-a mai numit „Curcubeul”, apoi „Salahorii”, apoi „Cîinii la lună”. Ce anume a adus celor patru tineri o indiscutabilă şi zgometoasă celebritate? Presa de specialitate menţionează interpretarea forţat excentrică, părul lăsat pînă peste sprîncene, dansul frenetic, „inedit”, chitarele eruptive, culoarea roz-bonbon a cămăşilor...

Delirul colectiv stîrnit de concertele „Beatles” se explică, după cum susţine ziaristul Tony Crawley în paginile revistei „Cinéma”, prin faptul că „...nimeni n-a izbutit încă, aşa cum o fac ei, să-i dezlănţuie pînă şi pe cei mai puţin pasionaţi oameni din lume (adică pe en-

Cei patru membri ai formaţiei „The Beatles”.

glezi — n.n.). Intreaga Anglie — arată în continuare ziaristul — poartă acum părul pe ochi, aşa încît e greu să mai deosebeşti o fată de un băiat şi o bătrînă englezoaică de un jandarm. Iar mateloţii maiestăţii sale britanice riscă pedeapsă după pedeapsă numai pentru ca de sub bereta marinărească să se scurgă pe frunte măcar cîteva şuviţe «a la Beatles”. În sfîrşit, despre stilul formaţiei, Tony Crawley spune următoarele: „Un amestec furios de swing, blues şi rock în acompaniament de tobă, în gen «serbare sătească în Tirol”.

De curînd, înainte de a pleca spre Statele Unite, formaţia „The Beatles” s-a produs pe scena teatrului Olympia din Paris. Despre concertul propriu-zis cronicarul muzical al lui „Le Monde” n-a spus prea multe. Şi-a încheiat însă expunerea cu următoarea mărturisire: „Am plecat (de la concert — n.n.) împleticindu-mă, zăpăcit, cu creierul chisăliţ, surprins de calmul parcă vătuit al străzii, care era totuşi un admirabil exemplu de ceea ce convenţional numim civilizaţia zgomotului”.

„Moartea se vinde pretutindeni”

Referindu-se la rentabilul business cu arme, revista vest-germană „Quick” publică sub titlul de mai sus o corespondenţă din New York, semnată de ziaristul american Viggo Stinstroop. Pentru a verifica — din însărcinarea redacţiei — unele date în legătură cu vînzarea armelor de foc în S.U.A., Stinstroop şi-a propus să achiziţioneze o puşcă sistem „Carcano” — armă de tipul celei cu care a fost asasinat preşedintele Kennedy — şi un revolver de calibrul 38, cu ţeavă scurtă — asemenea pistolului cu care Ruby l-a ucis pe Lee Oswald.

„Cumpărarea acestor arme — relatează ziaristul — nu prezintă nici un fel de dificultate. N-am reuşit să le găsesc în primul magazin din simplul motiv că se vînduseră. Am intrat într-un alt magazin şi i-am spus proprietarului: — Aş dori o armă.

— Aţi vrea una anume? — m-a întrebant. — Da, o armă italiană «Carcano», cu înălţător cu lunetă. Trebuie neapărat să-mi nimeresc ţinta. N-am voie să greşesc”.

Negustorul nu s-a arătat de loc surprins. Nu i-a pus nici un fel de întrebări. I s-a adresat în schimb, aproape scuizîndu-se:

„Îmi pare foarte rău, dar le-am vîndut. Se pare că azi toată lumea vrea să cumpere

arme cu lunetă. Nu știu ce s-o fi întâmplat, dar îmi face impresia că adună toți puști de tipul acesta”.

Correspondentul a mai aflat de la armurierul newyorkez că în ultimul timp prețul acestui tip de armă s-a urcat rapid de la 15 la peste 100 dolari.

„Pe proprietarul magazinului — scrie Stinstroop — nu l-a interesat cine sînt, cîți ani am, dacă n-am evadat din vreo închisoare, dacă nu sînt nebun ori bandit. Voiam să cumpăr o armă, aveam bani. El voia să vîndă o armă, avea nevoie de banii mei. Atîta tot. N-a fost nevoie de nici un fel de întrebări”.

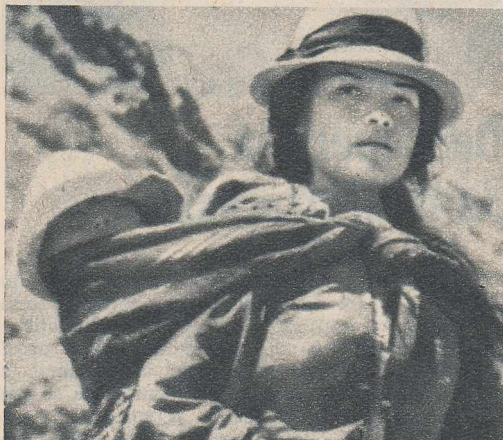
E lesne de înțeles de ce în prezent, la o populație de circa 190 milioane de locuitori, există 50 milioane arme de foc. Un sondaj recent arată că din două familii americane una posedă arme, în timp ce în statele din sud proporția este de două din trei.

Armurierii americani fac afaceri revînzînd arme provenite din 12 țări și importate sub eticheta generală de „fier vechi”. Pagini întregi ale unor publicații specializate, ca „Guns and Ammo”, „Gun Sport”, „Gun World”, le fac reclamă.

După asasinarea președintelui Kennedy a început însă să se desfășoare o intensă campanie menită să înlăture urmările nefaste ale comerțului liber cu arme de foc. Printre numeroasele personalități americane care cer în prezent o nouă legislație asupra vînzării de arme se numără și senatorul democrat Thomas Dodd din statul Connecticut. El a declarat că primește zilnic sute de scrisori susținînd abolirea prevederilor constituționale prea liberale referitoare la comerțul cu arme.

„U. S. News and World Report” reproduce un facsimil dintr-o publicație de specialitate, în care se oferă spre vînzare arme asemănătoare celei cu care se presupune că a fost ucis Kennedy.

WAR SURPLUS! 30/06 AUTO. U.S. M-1 GARAND RIFLE. B.S. ITALIAN CARBINE. SPECIAL PURCHASE! TOP QUALITY! TASCOR VARIABLE POWER SCOPES.

Pribegind către oraș...

americane au de pe acum o populație de peste un milion de locuitori, iar pînă în 1980 — potrivit aprecierilor O.N.U. — alte șaisprezece vor depăși această cifră. Cele cinci mari așezări urbane ale Columbiei înregistrează o medie anuală de creștere a populației de 6 la sută, în timp ce populația întregii țări crește într-un an cu numai 3 la sută.

În căruțe trase de măgari, în autobuze și camioane, flămînzi și epuizați, la Sao Paulo își fac zilnic apariția 5.000 de nou-veniți. Majoritatea sînt neștiutori de carte și, cu toate că mulți dintre refugiații din regiunea Munților Anzi nu vorbesc decît dialecte indiene, ei nădăduiesc totuși să găsească hrană și lucru. Mai presus de toate însă, au convingerea că mai rău decît le-a mers nu le-ar putea merge. În pofida iluziilor pe care și le fac, șomajul, povara zdrobitoare a datoriilor și alimentația insuficientă sînt tot atît de reale și la oraș. Lipsiți de orice calificare, adesea analfabeți, refugiații se înmormîntează de vii în cartierele de cocioabe denumite «favelas» la Rio de Janeiro, «ranchos» la Caracas, «callampas» la Santiago de Chile. În cartierele insalubre din Lima, care se dezvoltă de zece ori mai repede decît orașul însuși, trăiesc astăzi 450.000 de oameni — în comparație cu 120.000 în 1957. În general sînt foarte puține șanse de a ieși vreodată din aceste cartiere. Tatăl găsește de lucru doar întimplător; mama vinde semințe de dovleac și arahide la colțuri de stradă, în timp ce copiii răscolesc lăzile de gunoi în căutare de resturi alimentare.

Nici un mare oraș din America Latină nu a fost în stare să rezolve criza sufocantă a locuințelor. Pentru a ține pasul cu creșterea populației, în orașele braziliene, de pildă, ar trebui să se construiască cîte o casă sau un apartament nou la fiecare două minute”.

În unele țări, ca Mexic și Bolivia — scrie „Time” — se elaborează planuri de stăvilire a exodului țărănilor, dar măsurile luate pînă în prezent au produs legitime dezamăgiri în rîndurile acestora.

Alcoolul și circulația

Cît de mare trebuie să fie intervalul de timp dintre consumarea unei băuturi alcoolice și momentul cînd un conducător auto poate să ia loc la volanul mașinii? Și care este raportul dintre cantitatea de alcool consumat și gradul de diminuare a capacității de a conduce? Normele aflate în prezent în vigoare în mai multe țări din Europa și America dau răspunsuri diferite la aceste întrebări. Dezbătînd problema, un corresponsent al săptămînalului englez „Observer” arată că, lînd ca bază procentul de alcool din sînge, limitele legale admise variază între 0,5 la mie (standardul scandinav) și 1,4 la mie (standardul în unele state din S.U.A.).

Așadar, cît alcool poate consuma o persoană care conduce un autovehicul?

În țările din Peninsula Scandinavă, pentru

un bărbat în greutate de 70 kg limita la care s-a ajuns pînă acum indică o cantitate de alcool echivalentă cu două halbe de bere sau cu două pahare mari de vin sau cu două whiskyuri duble. În unele state ale S.U.A. normele sînt mai mari — fie cinci halbe de bere englezească, fie cinci whiskyuri duble, fie o sticlă întreagă de vin. Cît privește timpul ce trebuie lăsat să treacă de la golirea ultimului pahar și pînă în momentul cînd persoana respectivă poate să-și reia locul la volan, pentru a conduce, acesta trebuie să fie de cel puțin 4-5 ore, deoarece procentul de alcool din sînge scade foarte încet. Totuși, indicațiile de mai sus nu pot fi concludente, ținînd seamă de faptul că la unele persoane chiar și consumarea unui singur pahar de bere poate provoca o diminuare simțitoare și pentru un timp mai îndelungat a capacității de conducere.

Numărul mare de accidente datorate stării de ebrietate a șoferilor (în timpul crăciunului și al Anului nou s-au înregistrat în S.U.A. 193 accidente mortale) arată că standardele în vigoare sînt încă destul de îngăduitoare. De aceea în unele state ele sînt pe cale să fie reduse mult față de cele admise în prezent. Pe de altă parte — informează corresponsentul din „Observer” — se lucrează la perfecționarea mijloacelor de detectare a celor ce se abat de la restricțiile existente. Alături de analizorul de respirație — o pungă etansă din material plastic pe care cel supus probei trebuie s-o umple cu aer provenit din expirație, în vederea unei analize de laborator ulterioare — au apărut sisteme noi, ca de pildă detectorul anglo-japonez Kitagawa-Wright ce poate da indicații directe asupra procentului de alcool din sînge prin măsurarea duratei schimbării culorii unor chimicale dintr-un tub, în contact cu aerul suflat de conducătorul mașinii.

Operațiunea „Alcotest” — așa a fost denumită ancheta desfășurată în Franța, la care au fost supuși conducătorii auto. Iată, în fotografie, cum se aplică proba cu analizorul de respirație.

Sînt vinovate ceasurile atomice?

Trebuie să se scurgă 150.000 de ani pentru ca un ceas atomic să rămînă în urmă sau să o ia înainte cu o singură secundă. Totuși, la 31 octombrie 1963, la miezul nopții, multe din ceasurile atomice existente în lume au fost date înapoi cu o zecime de secundă. Și aceasta tocmai din cauză că merg prea exact. Pare de necrezut, dar dacă nu s-ar fi făcut această operație astronomii ar fi determinat greșit poziția stelelor, piloții ar fi deviat traseul, iar în calcularea orbitelor sateliților s-ar fi strecurat inexactități.

Iată cum explică săptămînalul londonez „Sunday Times” fenomenul: „Pînă în 1955 unitatea de bază a măsurării timpului era perioada de 24 de ore. Ceasurile atomice au dovedit însă că această perioadă nu poate fi considerată în nici un caz invariabilă. De fapt, timpul necesar Pămîntului pentru a face o rotație întreagă în jurul axei sale este schimbător, el crește sau scade. În prezent are loc o încetinire a mișcării de rotație, fiecare zi fiind mai lungă decît cea precedentă cu 0,002 secunde. Apare deci un decalaj între timpul astronomic, bazat pe rotația Pămîntului, și cel indicat de ceasurile atomice.

Astronomii pot aduce însă corective în semnalele orei exacte, făcîndu-le să corespundă cu timpul astronomic. Cînd diferența dintre ele depășește o zecime de secundă, ceasurile atomice trebuie «corijate». În octombrie 1963 această operație a fost făcută pentru a doua oară. Prima de acest gen a avut loc în 1961”.

Exodul țărănilor latino-americani

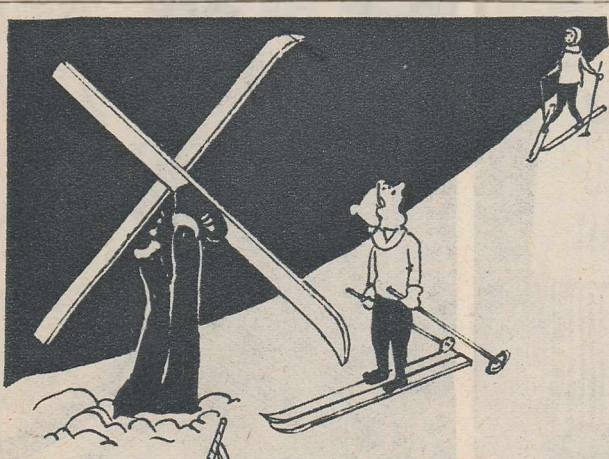
Exodul spre marile orașe al țărănilor fără pămînt și cu familii numeroase, trăind în cea mai neagră mizerie, a devenit caracteristic pentru multe țări ale Americii Latine. Iată ce scrie în legătură cu acest fenomen revista americană „Time”:

„Din cele 220 milioane de locuitori ai Americii Latine, 45 la sută locuiesc în orașe, iar acest procent este în creștere. Tot mai mulți țărani se îndreaptă spre centrele urbane pentru a scăpa de spectrul foamei.

Patru dintre orașele cele mai mari ale lumii se găsesc în America Latină: Buenos Aires, care numără 7.000.000 locuitori, Ciudad de Mexico — 5.500.000, Sao Paulo — 4.300.000 și Rio de Janeiro — 3.700.000. Zece orașe latino-

CIND CONDIȚIA FIZICĂ E DEFICITARĂ
— Din partea mea, poți s-o iei tu...
— Mai bine ia-o tu...
„Eulenspiegel“

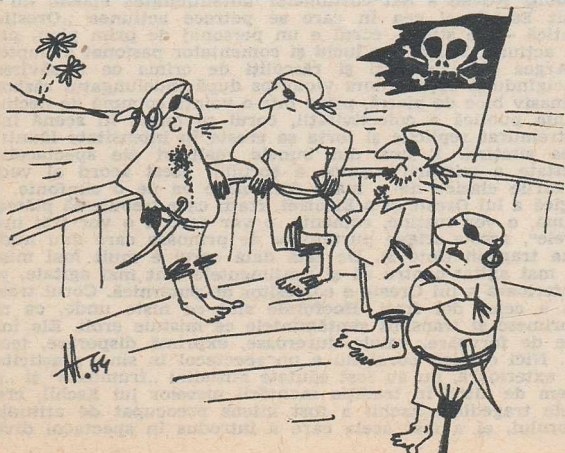
— Fii serios, nu-i nici o moară... Asta e tăticu'!...
„Wochenpost“

INTRE ȘOFERI
...și așa! După fiecare 30 de kilometri trebuie... să fac plinu'!
„Vie nuove“

— Vă rog coboriți-mă și pe mine cu bagajele fiindcă liftul e defect.
M. PAUL

...Și-acum, să discutăm între patru ochi!!!
Adrian ANDRONIC

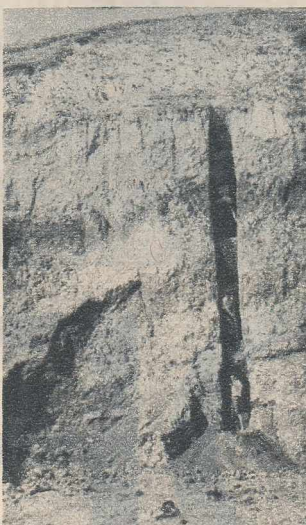
NORI LUMINOȘI

Cercetări comune suedo-americeane au dezlegat taina norilor ce radiază lumină în timpul nopții. Fenomenul luminescenței nocturne a norilor s-a observat deosebit de bine în Peninsula Scandinavă, în perioada nopților scurte de vară.

Cu ajutorul unor rachete de studiu s-au luat probe a căror analiză a demonstrat că norii luminescenți conțin granule de praf meteoritic, pe care s-au format cristale de gheață. Cristalele reflectă razele soarelui după ce acesta, apunând, devine invizibil.

Norii luminoși se formează la altitudinea de circa 80 de kilometri. Apariția lor numai într-un anumit anotimp al anului și numai în anumite regiuni n-a fost încă explicată.

EXPEDIȚIE ÎN CÎMPIA DUNĂRII

Un aspect oarecum neobișnuit din timpul expediției...

Elaborarea unei monografii geografice a Cîmpiei Dunării constituie o preocupare de seamă a cercetătorilor Institutului de geologie-geografie al Academiei R. P. Române.

O expediție, la care au participat geomorfologi, hidrologi, climatologi, geografi, economiști etc., a explorat întinse regiuni ale vastei cîmpii ce se întinde de-a lungul Dunării între Turnu-Severin și Galați. Au fost efectuate cercetări, măsurători hidrologice, au fost luate probe de sol și s-au cules date demografice și economice, o atenție deosebită acordându-se regiunii de dune din Cîmpia Olteniei.

Prin metoda observațiilor topoclimatice s-au constatat diferențieri microclimatice între zonele de dune și cele de bălți, stabilindu-se o diferență de temperatură a solului între cele două zone de 10-12°. Importanța acestei observații pentru agricultură este deosebită, deoarece pe solurile nisipoase se pot crea condiții favorabile culturii legumelor timpurii. Analizarea cercetărilor efectuate asupra naturii solului ariilor cu nisipuri stabile și mobile este în curs.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	♪	♪				♪		♪	♪	♪	♪
2	♪						♪	♪			
3											♪
4			♪	♪				♪			
5	♪	♪					♪	♪			♪
6	♪								♪		
7		♪					♪		♪		♪
8	♪						♪				
9			♪	♪							
10									♪		
11	♪		♪						♪	♪	

UN CAREU CU... NOTE

ORIZONTAL: 1) Intime — Asemănătoare. 2) Mărfuri cu preț redus — Os la deget. 3) Pronume — Necaz (reg.) — Sală de festivități. 4) Puși în circulație — În patru versuri. 5) Spații verzi între ziduri citadine — Epoci. 6) Cîntec de leagăn — Fluviiu printre piramide — Refren în cîntecele populare. 7) Prieteni — Ceașuri — Dulceața... albinelor. 8) Oameni din țara Rinului — Cea mai mică. 9) Jgheaburi — Alfa și Omega. 10) Îndoitură la rochii — Slăbiți. 11) Fantastică — Amazoane.

VERTICAL: 1) Legume — Faimoasele melodii ale lui Sarasate. 2) Moluscă de mare — Aducere aminte. 3) În lună! — Ginere — Un oarecare. 4) Stînjenei — Acoperiți de nea. 5) Rîu în Franța — Conjunție... pe portativ — Irina cea mică. 6) În alt loc — Poftă de joacă (reg.). 7) Inevitabilă — Joc de... pietre — Dumneaei. 8) Repulsie — Număr — Urias. 9) Acțiunea de a mina — Plantă cu flori aromate (pl). 10) Apă dulce lângă apă sărată (pl.) — În temă! — Bîte! 11) Adevărată — Odihnă.

Dezlegarea jocului „TOTUNAI“, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) Creangă — Crap. 2) Aer — Panglică. 3) Maia — Zar — Mas. 4) El — Ire — Erată. 5) Rid — Algă — T — G. 6) A — Rc — Er — B — Be. 7) Soră — Omușor. 8) Tobă — Spartă. 9) It — Tapițer — V. 10) Slret — Tătari. 11) Aiurare — Ison.

ÎN CĂUTAREA PARADISULUI

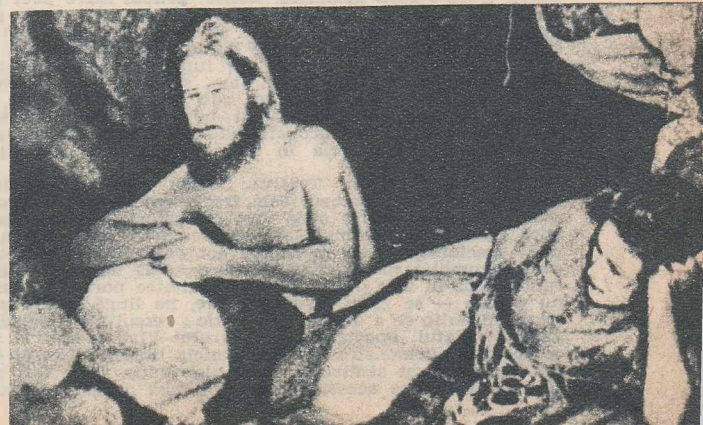
Numele savantului și scriitorului norvegian Thor Heyerdahl este binecunoscut în țara noastră. Cărțile lui de mare popularitate „Kon-Tiki“ și „Aku-Aku“ au fost editate și reeditate continuu să suscite interesul cititorilor.

Dar puțini știu, probabil, că Heyerdahl a mai scris la începuturile activității sale o carte de însemnări intitulată: „În căutarea paradisului“. Volumul a fost publicat la Oslo în 1939, reeditat tot acolo în 1942 și, după cîte știm, n-a fost tradus pînă acum în nici o altă limbă.

Cartea cuprinde reportaje și observații prilejuite de prima călătorie a lui Thor Heyerdahl și a soției sale în insulele Marchize, călătorie făcută în

anii 1937-1938. În ele îl întîlnim pe șeful căpeteniilor celor șaptesprezece triburi de pe insula Tahiti — Terieroo, cunoscut de cititori din volumul „Kon-Tiki“. După cum se știe, Terieroo l-a înfiat pe Heyerdahl și i-a dat numele polinezian Terai Mateata, care înseamnă „cer albastru“. În volumul „În căutarea paradisului“ mai poate fi întîlnit și Tei Tetua, căpetenia singuratică a celor patru triburi dispărute, care în ceasuri de veghe pe țărmul răsăritean al insulei Tatu-Hiva l-a povestit lui Heyerdahl străvechi legende despre venirea polinezienilor dinspre mealeurile răsăritene pe pomenita insulă a Oceanului Pacific.

Thor Heyerdahl împreună cu soția sa pe insula Tatu-Hiva.

O R E E

În Atena anulul 458 î.e.n., la concursurile dramatice din cadrul tradiționalelor serbări ale Marilor Dionisii, aclamațiile elenilor consfințeau triumful „Orestiei”. Era povestea tragică a lui Oreste, cel urmărit pentru cumpănitul său act matricid de către furia Erinilor, zeițele urii și ale răzbunării. Se născuse eroul care îl va prefigura pe Hamlet prin dramaticele sale îndoleli lăuntrice, eroul antic care — ajutat de zei — își va învinge destinul orb prin logos, lumina rațiunii și a justiției.

Așadar „Orestia” are venerabila vîrstă de 2422 ani, dar istoria i-a dat, secol după secol, certificatul mereu înnoitei sale tinereți artistice și libera trecere spre nemurire. Eschil, primul mare poet tragic al omenirii, scrie această culme a dramei atice — și singura care s-a păstrat în întregime din cele 90 de lucrări ale sale — la vîrsta de 67 ani: era ultimul spectacol al tragedianului care își primise consacrația abia la vîrsta de 40 ani, după ce (și în timp ce) lupta cu bărbăție sub conducerea lui Miltiade pe cîmpia de la Maraton, sub cea a lui Temistocle în bătălia din strîmtoarea de la Salamina, sub cea a lui Aristide, la Plateea. Acest modest luptător pedestru, acest hoplit mereu singuratic, tăcut, aspru, închis în sine, care se acoperise de glorioase răni în războaiele împotriva năvălitorilor perși, scria în istoria literaturii dramatice prima sa filă de aur.

Și iată că acum Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra” ne restituie „Orestia” lui Eschil, toate cele trei tragedii care alcătuiau de regulă un spectacol antic, fără a avea vreo obligatorie legătură faptică una cu cealaltă (Eschil fiind primul care stabilește o unitate organică a conținutului unui spectacol). E un meritoriu act de cultură: scenele bucureștene nu s-au încumetat pînă acum să atace acest teatru al pasiunilor incandescente, dens în idei și metafore. Timiditatea pornea și dintr-o prejudecată: nu aveam — se zicea — actori care, pe lângă suflul tragic, să poată da teatrului antic ce e al teatrului antic: versul său elegiac, dansul, mișcarea plastică, cîntul. Spectacolul regizorului Vlad Mugur și al echipei sale de colaboratori demonstrează netemeinicia timidităților. Și demonstrația ar fi fost cu adevărat strălucită, dacă distribuția ar fi fost mai judicioasă alcătuită. Dar despre aceasta vom vorbi mai departe. Deocamdată să privim

împreună cîteva momente ale spectacolului, așa cum le pot sugera fotografiile.

Iată corul din cea dintîi tragedie a trilogiei, „Agamemnon” (foto 1). E sfatul bătrînilor din Argos, cu trupurile lor statuar drapate, cu părul și bărbile sugerînd piatra în care au fost dăituite sculpturile vremii (scenograful Heinz Novac a dat costumelor autenticitatea epocii, nu cea în care a trăit Eschil, ci cea în care se petrece acțiunea „Orestiei”). În tragedia antică — se știe — corul e un personaj de prim plan, participă activ la acțiune, tîlmăcitor lucid și comentator pasionat al faptelor. Bătrîni din Argos sînt înfiorați și răscolțiți de crima ce o săvîrșește Clitemnestra ucigîndu-și soțul întors victorios după îndelungatul război al Troiei. Ca un masiv bloc de piatră, prins într-o voință comună de neclintit, exprimînd opinia publică a colectivității, corul se mișcă în scenă încet, își rosteste cutremurat replicile și forța sa crește în intensitate lăuntrică, în profunzimea simțirii. E una din bunele realizări ale spectacolului, această plasticitate a mișcării scenice a corului, acest acord al vocilor care spun versurile clasice de o mare frumusețe ca pe o simfonie.

Fapta tragică a lui Oreste și a Electrei, frații care trebuie să plătească crima prin crimă, o vor susține, comenta, o vor cere și o vor trăi intens înseși „Hoeforele”, aceste sclave purtătoare de prinoase care dau numele celei de-a doua tragedii (foto 2). De astă dată corul e mult mai mișcat, dansant chiar, mai agitat pentru că și sentimentele sînt mai agitate, pentru că lupta interioară a lui Oreste e copleșitor de puternică. Corul trăiește jalea cumpănită a celor doi frați, Hoeforele sînt ca niște unde, ca niște vibrații care primesc și transmit simțămîntele ce mistuie eroii. Ele înalță rugăciuni pline de fervoare, vaiete dureroase, exprimă disperare, teamă, hotărîre, forță. Nici o clipă corul nu e un spectacol în sine, plasticitatea sa nu e goală, exterioară, nu au fost căutate atitudinile „frumoase” și „pași grecești”. Sîntem de altfel în tradiția montării pieselor lui Eschil, creată de chiar marele tragedian. Eschil a fost intens preocupat de atitudinile și mișcările corului, el a fost acela care a introdus în spectacol diverse

STITIA

mașinării scenice menite să servească acțiunii, punind astfel — se spune — bazele regiei.

Ne exprimăm totuși o rezervă cu privire la costumele Hoeforelor, al căror colorit și linie nu ajută sublinierii tensiunii dramatice. La primele spectacole, corul Hoeforelor mai avea, de asemenea, destule imperfecțiuni în sincronizarea vocilor și mișcărilor.

Corul Erinilor (foto 3), întunecatele zeițe subpământene care, trezite de umbra Clitemnestrei, îl urmăresc necruțătoare, obsedante pe Oreste pentru a pedepsi matricidul, exprimă de fapt înseși remuscările lui Oreste; sînt frămîntările, tulburarea, procesul lui de conștiință. Aceste făpturi înfășurate în văiuri negre se mișcă în jurul lui Oreste cînd puternice, cînd insinuante, cînd nebunește agitate, cînd susurînd perfid ca prejudecățile, după cum în conștiința eroului zbaterile sînt mai intense ori mai temperate. Și atunci cînd, convinse de luminile zeilor înțelepți, Atena și Apolo, ele se convertesc în binevoitoarele Eumenide, apărătoare ale unei vieți pămîntene îmbelsugate și libere, corul capătă transfigurare lăuntrică.

Așadar, spectacolul se impune în primul rînd prin cor — acest prim și central personaj al său, diversificat în zecile de fațete umane care îl compun și totodată unificat prin disciplina sa artistică. Disciplină care dă multelor voci același ton și intonație, multelor trupuri aceeași mișcare unduitoare și care țîșnește, de fapt, dintr-o comună intensitate a dramatiștilor trăiri interioare. E aici meritul de concepție și de serioasă muncă cu actorul a regizorului Vlad Mugur, care a găsit în coregrafele Miriam Răducanu și Jessie Danu (autoare ale mișcării scenice), colaboratoare prețioase care i-au înțeles și realizat intențiile. De bună calitate actoricească interpretările celor trei corifei — Petre Gheorghiu, Raluca Sterlian și Ica Matache-Costescu.

Vlad Mugur a știut să-și aleagă bine colaboratorii. Scenograful Heinz Novac, compozitorul Pascal Bentoiu, coregrafele de care am vorbit

au dat în bună măsură compartimentelor respective de creație expresivitatea, sublinierile dramatice necesare, atmosfera epocii. Ca să nu mai vorbim de excelența traducere a plesii, realizată de Al. Pop, care asigură textului clasic o comunicare directă cu spectatorul contemporan.

Dar regizorul nu a fost la fel de inspirat în alcătuirea distribuției. Pentru Oreste l-a solicitat pe Lazăr Vrabie, un actor cu dovedite resurse actoricești, foarte bun în rolurile de personaje contemporane, cu un joc modern, firesc. În tragedia antică, însă, actorul nu se simte în largul său, e lipsit de vibrație tragică, jocul său devine din simplu sărac, figura capătă o expresie imobilă, iar suferințele lui Oreste rămîn acolo, în cadrul dreptunghiular al scenei, fără a trece vreo clipă rampa spre spectator. Atribuim de asemenea în primul rînd regizorului nerealizarea rolului Electra: Lucia Mara este o actriță sensibilă, extrem de sinceră în trăirile-i scenice, dar nu e o tragediană. A-i oferit rolul Electrei (mai ales după ce am văzut-o în filmul lui Kakolanis pe Irina Papas și pe scenă pe Anastasia Papatanasiu-Mavromati) însemna o pierdere sigură atît pentru spectacol cît și pentru actriță. Ceea ce s-a și întîmplat, de altfel.

Acolo, însă, unde regizorul și-a gîndit bine distribuția, succesul a fost asigurat. Ileana Predescu a realizat emoționant rolul episodic (dar cu adevărat de neuitat) al Casandrei, avînd, pe lângă celebrul ei monolog, și cîteva minute de tăcere de un dramatism copleșitor. Beate Fredanov a dat Clitemnestrei complexitate sufletească. Un Egiste impunător (Mircea Albușescu), o Atenă statuară, demnă, înțeleaptă (Flavia Buref), un Apolo cald, umanizat (din păcate, costumat și luminat operetistic) se înscriu printre realizările actoricești ale spectacolului. Care rămîne, dincolo de lacunele sale, un fapt de artă prețios, un spectacol ce merită văzut, comentat, analizat. Și mai ales oferit în mod organizat tinerelor generații de spectatori.

Sanda FAUR
Fotografii de Clara SPITZER

Vă scrie un miner din Valea Jiului. În „Flacăra” nr. 6/1964 am citit cu interes un reportaj al scriitorului chilian Baltasar Castro. În acest fel am aflat lucruri noi despre lupta proletariului din Chile, despre frumusețile și bogățiile acestei țări, despre poezii chilieni. În legătură cu aceasta îmi exprim dorința ca în paginile „Flacării” să apară și în viitor reportaje tot atât de interesante din care să aflăm fapte din viața și lupta popoarelor sud-americeane.

Cornel RIPĂ
miner, Petroșani

N. R. Asigurăm pe cititorul nostru din Petroșani că asemenea materiale vor apare și în viitor.

MOZAMBIIC

„M-ar interesa o scurtă prezentare a Mozambicului și a luptei pe care o duce poporul din această țară împotriva ocupațiilor portugheze”.

P. FALCAȘ
Chirnogeal, reg. Dobrogea

Răspunde I. MANEA, redactor la „Agerpres”.

Situat în sud-estul continentului negru, Mozambicul se învecinează cu Tanganyika, cu statele care au făcut parte din fosta federație colonialistă a Rhodesiei și Nyassalandului, precum și cu Republica Sud-Africană. La răsărit țara este scăldată de apele Oceanului Indian. Cu o suprafață de 783.030 km p și cu o populație de aproximativ 6.400.000 locuitori, Mozambicul este una din cele mai bogate țări africane. Posedă uriașe resurse de materii prime — petrol, cărbune, diamante, aur — care sînt exploatare însă de societăți

Aspect din centrul administrativ al Mozambicului — Lourenço Marques.

străine ca : „Mozambic Gulf Oil Co”, compania belgiană „Société minière et géologique”, trustul „Mozambic panamerican Co”. Marea majoritate a pămîntului — îndeosebi a celui mînos (se cultivă orez, sfeclă de zahăr, bumbac, fructe exotice) — se află în mîinile coloniștilor portughezi. Numai o singură companie portugheză, înființată în 1891, stăpînește o suprafață de 155.000 km p și pe toți cei 300.000 locuitori ai săi. Totodată, în baza așa-numitului „Mozambic Convention” (acord încheiat între guvernul sud-african și cel portughez), colonia Mozambic furnizează anual 100.000 de muncitori pentru minele sud-africane. Pentru această „marfă” de export autoritățile portugheze primesc cîte cinci dolari și 25 de cenți de fiecare muncitor. Ceea ce a determinat ziarul vest-german „Frankfurter Rundschau” să scrie că „în Mozambic mai există și astăzi muncă forțată”. Este așadar explicabil de ce, de patru secole, colonialiștii portughezi nu-și pot menține decît prin forța armelor dominația în această țară. Ei au transformat partea de nord a Mozambicului, cu o suprafață de 77.700 ha, într-un uriaș lagăr militar. Cu toate acestea, în anii din urmă lupta anticolonialistă a luat o mare amploare. În 1961 și 1963 au avut loc puternice mișcări muncitorești, culminînd cu eroica luptă grevistă a celor 3.000 de docheri din Lourenço Marques, reprimată sîngeros de autoritățile portugheze.

De curînd mișcarea anticolonialistă din Mozambic a creat un nou partid, denumit Frontul unit antiimperialist al populației africane. Scopul urmărit este unirea tuturor forțelor patriotice într-o singură forță capabilă să elibereze Mozambicul de sub dominația străină.

JOHANN STRAUSS ȘI VALSURILE LUI

„M-ar interesa să aflu cîte ceva din viața și opera marelui Johann Strauss.”

Lucia RĂDUȚ
funcționară,
Roșiori de Vede

Răspunde GHERASE DENDRINO, maestru emerit al artei, laureat al Premiului de Stat.

Se poate spune, fără exagerare, că Viena muzicală a vechiului trecut era dominată de acele fermecătoare valsuri ce au izvorît din viața poporului, din fertila imaginație creatoare a unor compozitori ca Josef Lanner (1801-1843), Johann Strauss (1804-1849) și fiii acestuia, Josef (1827-1870) și Johann (1825-1899). Figura prominentă a muzicii ușoare vieneze rămîne Johann Strauss-fiu. El a început să studieze compoziția cu organistul unei biserici, Drexler, care era foarte mîndru de elevul său. Cînd însă a auzit într-o bună zi că din orga bisericii unde exercita tînrul elev se răspîndeau ritmurile vesele ale unui... vals, a rămas uluit ; Johann Strauss s-a scuzat spunînd că „încerca să realizeze o fugă dar nu izbutea !”

La 19 ani el are orchestră proprie, pe care o conduce pentru prima oară la restaurantul Dommayer. Viena asaltează literalmente localul, captivată de melodiile și de personalitatea tînrului muzician.

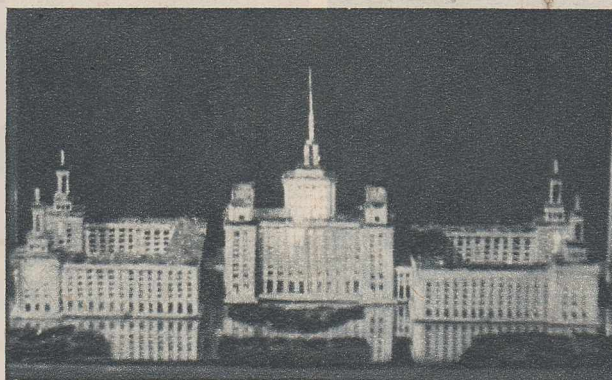
La moartea tatălui său, în 1849, Johann Strauss a luat asupra sa și orchestra acestuia. Tînr, elegant, atrăgător, devine repede idolul Vienei. El compunea cu o ușurință uimitoare, melodiile tîșnind neîncetat, zi și noapte, de sub pana sa inspirată.

Turneele sale de concerte l-au purtat pretutindeni, în Europa și în America.

A scris aproape 500 de valsuri din care multe, legate de viața Vienei, și-au cucerit celebritatea fiind cîntate cu succes și azi : *Frumoasa Dunăre Albastră*, *Vin, femeie și muzică*, *Viață de artist*, *Povestiri din pădurea vieneză*, *Sînge vienez* etc., etc.

Mai tîrziu Strauss a scris comedii lirice și opere, rivalizînd cu Offenbach și Lecocq. El a rămas însă, în fond, un compozitor de valsuri și cadriluri, căci lucrările sale pentru scenă conțin multe motive de dans, foarte antrenante, pe care le aflăm și azi, sub formă de aranjamente, în repertoriul a nenumărate formații orchestrale. Dintre operele sale sînt de menționat : *O mie și una de nopți*, *Carnavalul la Roma*, *Li-liacul*, *Voievodul țigănilor*, *O noapte la Venetia* — unele păstrîndu-se cu neștirbit succes în repertoriul teatrelor de operă.

Ca o curiozitate din viața sa menționăm faptul că acest dăvârat vrăjitor al valsului nu știa — culmea ! — să valseze.

„AM CONSTRUIT-O ÎN... 687 OREI”

Vă trimit fotografia unei machete reprezentînd „Casa Științei”, pe care am construit-o din 2.400 de bețișoare de lemn, mai subțiri decît chibriturile. Am lucrat la ea timp de 687 ore. Macheta poate fi iluminată cu ajutorul unei surse proprii de curent electric — un mic transformator ce alimentează o serie de becuțe. Construcția este așezată pe un postament din oțel și pe care am lipit bucățele de sticlă verde, pentru a reda spațiile verzi din jur. Macheta este vopsită în alb. Pentru a o feri de praf și umezeală o păstrez într-o casetă de sticlă.

Activez de patru ani în cercul de artă plastică al artiștilor amatori, unde mă ocup de grafică și pictură, iar în ultima vreme lucrez la un proiect de mozaic. În îmbogățirea cunoștințelor mele artistice găsesc un sprijin prețios în revista „Flacăra”, pe care o citesc de cinci ani și în care doresc să găsesc cît mai multe reproduceri de artă plastică și articole despre viața și opera creatorilor de artă.

Rudolf IANOVETZ
mecanic-montator
la Exploatarea minieră Lupeni

TOT DESPRE FUMAT...

În legătură cu articolul „Fumați? Nu fumați? Tutunul pro și contra”, apărut în „Flacăra” nr. 5/1964, am primit de la cititorul nostru, dr. DOMINIC STANCA din Cluj, o scrisoare din care spicim următoarele :

„...Sînt medic și între anii 1923-1925 am efectuat la Cluj o anchetă asupra influenței nocive a tutunului. În referatul pe care l-am întocmit atunci am arătat și eu că tabacul are o influență toxică asupra fumătorilor, prin absorbția unei părți a nicotinei și a altor gaze toxice eliminate de foaia de tabac în cursul fumării. O singură picătură de nicotină (egală cu 0,04 gr) este o doză mortală pentru om. Fumarea a 20 țigări de foi sau a 100 țigarete într-o zi poate provoca moartea. S-a observat că lipitorile aplicate pe pielea fumătorilor pasionați cad și mor.

Cercetările au arătat că 50-70% din nicotina din tutun ajunge în fumul țigării ; nicotina se distruge complet în jericul țigării, însă vaporii inspirați extrag o anumită cantitate de nicotină din corpul încă neconsumat al țigării, care în combinație cu alte gaze toxice ajunge în corpul fumătorului.”

N. R. După cum se vede părerile doctorului Stanca diferă de concluziile la care a ajuns raportul Comitetului federal consultativ publicat la Washington (raport la care ne-am referit și noi în nr. 5 al revistei). În acest raport se consideră că nu nicotina este aceea care joacă un rol important în declanșarea cancerului, ci seria de compuși ai fumului de țigară denumiți hidrocarburi aromatate policiclice. Discuția în această problemă rămîne desigur deschisă.

MOTOCROSUL: ȘCOALA CURAJULUI

„Ce este și cum a luat naștere motocrosul?”

V. PRAVĂȚ
elev, Constanța

Răspunde GH. ȘTEFANESCU, ziarist sportiv.

Motocrosul este una dintre cele mai grele probe ale sportului cu motor. Unui participant la o cursă de motocros i se cer nu numai cunoștințe mecanice și tehnice avansate, dar și o foarte bună pregătire fizică.

Pentru cursele de motocros este necesar un antrenament special. Alergătorii au nevoie de o pregătire sportivă multilaterală, pentru a fi capabili să suporte toate zdruncinările motocicletei și să poată, la nevoie, prin propriile lor forțe, să despotmolească mașina, să o împingă și să o treacă peste urcușurile cele mai grele.

Așadar, caracteristic curselor de

motocros este dificultatea tra-seului pe care se desfășoară întrecerile. Fără asfalt, fără șosea pietruită, „pista” pusă la dispoziția alergătorilor poartă amprenta, fără corecții, a ingeni- nosului constructor : natura.

Cum au luat naștere cursele

de motocros ? Dintr-o necesitate de reclamă a fabricilor constructoare. Fabricile vrînd să demonstreze calitățile noilor lor tipuri de motociclete, angajau conducători dintre cei mai experimentați, mai temerari, punîndu-i să probeze în fața reprezentanților presei și a unui public numeros rezistența, viteza și comportarea în general a mașinilor prezentate, pe trasee dintre cele mai dificile. Din aceste demonstrații s-a născut ideea concursurilor de motocros. Competițiile de motocros au cîștigat o asemenea popularitate încît, după cel de-al doilea război mondial, Federația internațională de motociclism acceptă propunerea cîtorva federații naționale și organizează campionate mondiale și pentru alergările pe teren variat.

În țara noastră întrecerile de motocros propriu-zise sînt cunoscute din anul 1950. Pînă în 1950 motocicliștii noștri au concursat doar în probe de „trial” (la care startul se dă individual, contra cronometru) și nu la motocrosuri propriu-zise, unde startul este luat în bloc de către toți concurenții înscriși la o clasă de mașini. (În ambele probe terenul este variat, accidentat.)

În ceea ce privește calitățile sportivilor romîni pentru întrecerile pe teren variat, buna lor pregătire fizică și tehnică, curajul și spiritul de luptă i-a ajutat să se situeze printre fruntașii genului de alergare în ierarhia internațională. În prezent ei sînt deținători a peste 20 de medalii de aur și de argint cucerite la concursurile internaționale de 6 zile organizate de F.I.M.

URMAȘII CRAIOVENI AI LUI... WILHELM TELL

Mă plimb adesea cu aparatul fotografic pe străzile sau prin parcurile Craiovei în căutare de imagini frumoase și interesante. Din păcate fotografii amatorîntîlnește și unele aspecte reprobabile, ca de pildă, în parcurile publice, felinare cu globuri sparte, asemenea celor din fotografia de mai sus. Din ce cauză să se fi spart oare aceste globuri ? — mă întrebam eu. Să nu fi rezistat gerului ? Greu de crezut : s-ar fi spart și cele de pe străzi.

Dezlegarea acestei taine mi-a fost oferită deunăzi, pe cînd mă preumblam prin Grădina tineretului. Doi adolescenți se îndeletniceau cu un nou gen de tragere la țîntă : trăgeau cu praștia în felinare. Și trebuie să recunosc că, asemenea legendarului și eroicului Wilhelm Tell, tinerii craioveni nimereau țînta cu destulă precizie. Numai că isprava lor nu avea nimic frumos și înălțător, în ciuda înălțimii la care au reușit să-și expédieze pietricelele. Dimpotrivă, ea aparține aceluiași categorii de

u cititorii

fapte dăunătoare bunului obștesc și frumuseții orașului, ca și alte manifestări semnalate de mine în această rubrică: iscălituri pe copaci, pe zidurile unor edificii sau ale unor monumente istorice etc. (vezi nr. 3/964 al „Flacării”).

Consider că este de datoria părinților și a școlilor să tempereze zelul distructiv al tinerilor ce sfidează strădania depusă pentru înfrumusețarea orașului nostru.

George STOICA
regizor tehnic, Craiova

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Nelu Ghilea, instalator, com. Batiz, nr. 168, reg. Hunedoara: teme diverse, ilustrate; Vali Nicolescu, elev, Floiești, str. Democrației, 72: ilustrate; Sabina Iosub, ingineră, Constanța, str. Petre Gheorghe, 17: muzică, literatură; Nicolae Lucreția, funcționară, Mizil, str. N. Bălcescu, 186: ilustrate; Mircea Adjudeanu, matritier, București, str. ing. Pascal Cristian, 19, rn. 16 Februarie: muzică, sport, ilustrate; Anghel Lonory, miner, Vulcan, rn. Petroșani: ilustrate; Savu Gulianu, student, București, Facultatea geografică-geologie, bd. Bălcescu, 1: ilustrate; Ioan Șbirciog, student, Timișoara, str. Mihai Viteazul, 1: ilustrate; Ani Mușă, elevă, Buzău, Școala tehnică sanitară: literatură, cinema, ilustrate; Falinschi Andrzej, Krakovia, ul. Przemyska 6/14, R.P. Polonă: cinema, ilustrate (în

germană, rusă, polonă); Edward Szulc, Lodz, Snycerska, 5, m 16, bl. 433, R. P. Polonă: filatelie (în polonă și rusă); Ryszard Bnezinski și Bernat Mieczyslaw, Otwak K/Warszawy, ul. Narutowicza 5 A, R.P. Polonă: sport, muzică, filatelie, ilustrate; Ewa Niwinska, Poznan, ul. Grumwaldzka, 29 B, m. 7, R.P. Polonă: filatelie, ilustrate (în polonă, rusă, germană); Nic. Sersea, lăcătuș, și Ion Mareu, electrician, Hunedoara, blocul turn nr. 3, et. 3, ap. 31: istorie, literatură, muzică, sport, ilustrate; Cristina Calcan și Vasilica Bodea, eleve, Brăila, bd. Republicii, 49 (cartier 1 Mai): ilustrate; Meri Bejan, elevă, Galați, str. Columb 73: ilustrate; Eugen Pătrașcu, elev, Reșița, Piața Lenin, 1 A: ilustrate; Aurelian Dîrnu, muncitor, Reșița, căminul muncitorilor „23 August”: cinema.

POȘTA NOASTRĂ

Bibică Pănnescu, Constanța. În „Dicționarul limbii române moderne”, editat de Editura Academiei R. P. Române, se află — între paginile 220 și 221 — o planșă care reproduce în culori ordinea și medaliiile din țara noastră. La ce ar mai folosi să le mai tipărim și noi?

Viorel Andreescu, București. Aveți un pomelnic foarte lung de întrebări și revendicări. Vom încerca să răspundem la toate. 1) La nedumeririle ce le manifestați în legătură cu o altă publicație, nu vă putem răspunde decât că ar fi mai bine să vă adresați direct acelei publicații. 2) Rețete de prăjituri (și de înghețată)? — Nu publicăm. 3) Scheme tehnice? — Idem. 4) Ghicitori? — Tot idem. 5) Un roman „de aventuri de dragoste”? — Încă o dată idem. 6) Ne-am „delăsat de tot” numai pentru că n-am publicat caricaturi în nr. 5? Promitem să nu mai facem așa ceva! 7) Sugestii în legătură cu prezentarea unor țări din Africa și America? Vom ține seama la alcătuirea viitoarelor sumare. 8) Dacă vitamina C conține sare de lămție? Sigur că nu! 9) În ce privește sugestia pe care ne-o dați de a reflecta în revistă ce e nou în știința românească, ne-o însușim întru totul și vom include în planurile noastre materiale din acest domeniu. 10) Ați dorit un reportaj de la uzinele „Electronica”? Iată că apare unul chiar în numărul de față (vezi pag. 2-4).

Teodor Preda, Craiova. Am consultat pe specialiștii de la Observatorul astronomic al Academiei R.P. Române, care ne-au lămurit: e vorba de planetele Venus și Jupiter.

Maria Petrescu, Zimnicea. Ori cât de mult am dori să vă fim pe plac, n-avem ce vă face: artista Ana Prucnal e poloneză. Ea a jucat într-adevăr în filmul bulgar „Soare și umbră”, dar acest lucru nu-i poate schimba naționalitatea. La fel cum Françoise Brion, să zicem, n-a devenit româncă numai pentru că a jucat în „Codin”!...

Ștefan Karda, Petroșani. Ne scriți că sînteți colecționar de brichete. Dacă acest lucru vă

pasionează, nu putem decât să vă urăm succes pe această linie: să aveți cît mai multe brichete și toate să se aprindă fără... eforturi. Dar adresele unor fabrici de brichete din alte țări nu cunoaștem. În ce privește brichetele pe care le-ați cerut de la cei cu care corespondați, pentru orice lămuriri în legătură cu modalitățile în care vă pot fi expediate adresați-vă organelor poștale.

Alfred Broos, Lugoj. Pe coperta numărului nostru din 7 septembrie 1963 am publicat o fotografie în culori reprezentîndu-l pe Constantin Drăghici.

Victor Petrișor, elev, Timișoara. Toate datele asupra vieții și operei lui George Enescu le puteți găsi în volumul „George Enescu” apărut anul trecut, sub semnătura muzicologului George Bălan, în Editura muzicală.

Doina Oancea, Beregsăul Mare, reg. Timișoara. O serie de adrese găsiți și în rubrica noastră „Cititorii către cititori”. Dacă aveți nevoie și de altele, credem că e bine să vă adresați ziarului „Știința tineretului”.

Viorela Popescu, Baia Mare. După ce veți absolvi această a XI-a clasă în care urmați în prezent și după ce veți da (cu succes — vă urăm!) examenul de maturitate, vă veți putea înscrie, pentru a studia limbile ce vă sînt pe plac, la Institutul de limbi străine de pe lângă Universitatea București. Condițiile de admitere se publică în presă de obicei vara. Dacă doriți să le aflați de acum, vă sfătuim să vă adresați în scris institutului mai sus amintit, pe adresa: Str. Pitar Moși nr. 13, raion 30 Decembrie, București.

V. SILVIAN

Mircea Popescu, Drăgășani; **Petre Botescu**, comuna Mălin; **Constantin Săvolescu**, Ploiești; **Georgeta Birsan**, Buftea; **Nicolae Cernescu**, Fălcieni; **Nicolae Ucin**, Craiova; **Victor Satis**, comuna Sîndominic; **Tudor Seran**, Criș; **Ion Baboi**, Cîmpulung Muscel; **Const. Forsea**, Brașov; **Pavel C. Motea**, Craiova: v-am trimis prin poștă răspunsuri la întrebările ce ne-ați pus

E. KRAMMER:

Artista emerită Magda Ianculescu-Muscel.

Expun 14 fotografe

Cu prilejul zilei de 8 Martie, Ziua internațională a femeii, Asociația artiștilor fotografi din țara noastră a organizat în sălile sale de expoziție din str. Brezolanu 23-25, sub titlul „Fotografele noastre”, prima expoziție de fotografii artistice ale căror autoare sînt femei — fotografe profesioniste și amatoare din București.

Expoziția cuprinde un număr de aproape 100 lucrări alb-negru și color, aparținînd unui număr de 7 fotografe profesioniste — fotoreportere sau fotografe de studio — și 7 fotografe amatoare.

Prin conținutul lor, imaginile tratează teme din cele mai diferite, de la peisaje și naturi statice la scene de muncă și portrete în aer liber sau în studio. De o valoare artistică ridicată, expoziția prezintă un deosebit interes. Lucrările expuse vor fi trimise și în provincie, în cadrul unor expoziții volante ale Asociației artiștilor fotografi.

Cu prilejul acestei expoziții, care are loc în preajma aniversării a 125 de ani de la invenția fotografiei, poate că este interesant de amintit că în țara noastră, la numai 4 ani de la această memorabilă dată, funcționa primul atelier fotografic la București aparținînd unei femei, WILHELMINA PRIZ. Ea a fost nu numai primul fotograf din țara noastră, ci și una dintre primele femei fotografe din lume.

Dr. Splru CONSTANTINESCU

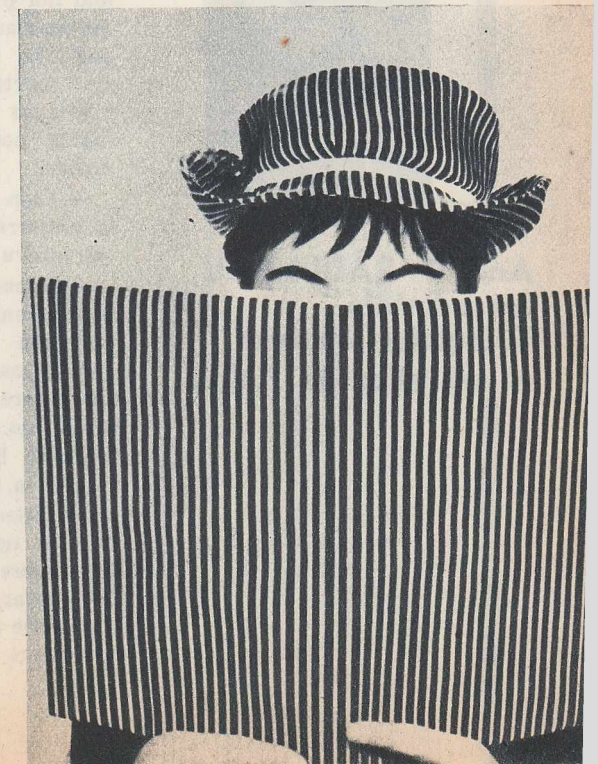

Elena ZLOTEA:

Problemă.

Llana GRILL:

Enigmă.

LA RELUAREA CAMPIONATULUI CATEGORIEI A

De vorbă cu

Andrei RĂDULESCU
președintele
Colegiului central
al arbitrilor de fotbal

Iată-ne din nou în pragul reluării celei mai populare competiții sportive: categoria A la fotbal.

Cu acest prilej am făcut o vizită tovarășului Andrei Rădulescu, președintele Colegiului central al arbitrilor de fotbal, rugându-l să ne răspundă la câteva întrebări.

— *Ce părere aveți despre stadiul actual al fotbalului nostru?*

— Față de trecutul relativ apropiat, fotbalul nostru prezintă un progres evident și sint convinși că nivelul calitativ va crește. Pentru a ne situa însă la nivelul actual al fotbalului european și mondial, trebuie făcute în continuare eforturi, în special pentru îmbunătățirea tehnicii individuale a jucătorilor.

— *Considerați util schimbul de experiență cu antrenori străini?*

— Personal consider că e bine să se apeleze la antrenori străini pentru organizarea unui schimb de experiență cu caracter temporar, pentru asimilarea celor mai noi procedee tehnico-tactice. Pe baza acestor schimburi de experiență, antrenorii noștri, care sint foarte buni practicieni, pot introduce în mod eficient elemente noi și utile în fotbalul nostru.

— *Cum pot contribui arbitrii la creșterea calitativă a fotbalului nostru?*

— Cunoașterea la perfecție a regulamentului de către arbitri, aplicarea lui în mod uniform, dobândirea unei bune condiții fizice care să permită urmărirea fazelor de joc din apropiere, comportarea bună pe teren, principialitatea, consecvența, prestația, seriozitatea etc., iată elementele absolut necesare arbitrilor noștri și care pot fi hotărâtoare în desfășurarea meciurilor în cele mai bune condițiuni. De cele mai multe ori de calitatea arbitraju-

lui depind desfășurarea firească a jocului pe teren, calmul jucătorilor și, evident, al spectatorilor.

Arbitrii trebuie să dovedească multă maleabilitate, în așa fel încât să se subordoneze ei jocurilor conduse și nu să modifice jocul după stilul lor de arbitraj. Arbitrajul cel mai bun este acela în care prezența arbitrilor nu s-a observat pe teren.

— *Dar despre spectatori ce părere aveți?*

— Din activitatea mea ca arbitru cît și ca jucător, consider că publicul cel mai obiectiv se află în Capitală. Lipsa de obiectivitate, pasiunile — atunci cînd depășesc limitele — sint dușmani ai dezvoltării fotbalului. Încercările de intimidare a arbitrilor, presiunile asupra jucătorilor, manifestările ostile nejustificate, amenințările influențează negativ spectacolul fotbalistic. Este necesară o susținută muncă de educație cu o parte din publicul spectator, mai ales în orașe ca: Brașov, Pitești, Mediaș, Alexandria, Tr. Severin etc. Cred că în primul rînd va trebui intensificată munca de popularizare a regulamentului jocului de fotbal, ca să nu mai existe proteste nejustificate la unele decizii.

— *Pentru că ați vorbit de proteste: oare unii dintre jucători nu v-au dat și ei de furcă în această privință?*

— Desigur, o serie de jucători — ca Pavlovici, Varga, Lovin, Marcu, Dridea I, Manolache, Mafteuță, Campo etc. — se erijează adesea în conducători de meci și ne dau mult de furcă, nouă, arbitrilor.

Eu am jucat 16 ani efectiv fotbal competițional și mă mîndresc că nu am fost eliminat niciodată de arbitru de pe teren pentru gesturi sau acțiuni ne-

sportive. Aș dori ca acest lucru să-l poată spune cît mai mulți dintre jucătorii care evoluează astăzi pe stadioane. Am toată admirația pentru unii jucători care prin comportarea lor îi ajută pe arbitri să-și îndeplinească misiunea și în felul acesta contribuie la ridicarea spectacolului fotbalistic în general. Lista acestora este mare și dintre ei merită a fi menționați în mod deosebit: Constantin, Jenei (Steaua), Georgescu (Rapid), Langa, Ivan, Știrbei, Mateianu, Remus Lazăr, Solomon, Tilvescu și mulți alții.

— *După cum desigur ați aflat, revista „Flacăra” acordă o cupă echipei de categoria A cu cele mai bune rezultate în jocurile disputate în deplasare. Credeți că decernarea acestui trofeu va aduce o contribuție la creșterea calitativă a meciurilor de fotbal?*

— Fără îndoială. Consider bună inițiativa de a se stimula comportarea echipelor în deplasare. În general se constată că multe din ele nu prea merg la câștig pe teren advers, mulțumindu-se cu un rezultat de egalitate, în loc să depună toate eforturile pentru a scoate rezultate favorabile, indiferent de orașul unde se dispută meciul.

★

Am mulțumit tovarășului Andrei Rădulescu pentru interviul dat și i-am urât ca la viitoarele meciuri pe care le va arbitra să intervină cît mai puțin cu fluierul pentru calmarea recalcitrantilor.

Adrian MITU

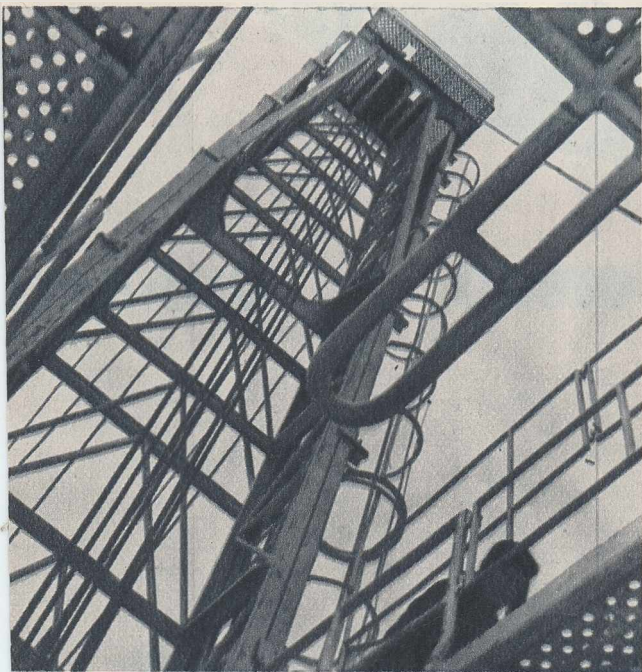
În fotografie: meci de verificare înainte de începerea returului. Jocă: Rapid (tricouri în dungi verticale), prima în clasamentul CUPEI REVISTEI „FLACĂRA”, și Steagul roșu, a treia în clasamentul acestei cupe.

În cursul șederii sale la Paris, academicianul Tudor Arghezi s-a întâlnit, la sediul Comitetului de conducere al Societății oamenilor de literă din Paris, cu membrii comitetului. În fotografie: Tudor Arghezi și președintele comitetului, Jacques Chabannes.

Cu prilejul împlinirii a zece ani de la experiențele americane cu arma cu hidrogen efectuate lângă atolul Bikini, la Tokio s-a deschis Conferința pe întreaga Japonie pentru interzicerea armelor nucleare.

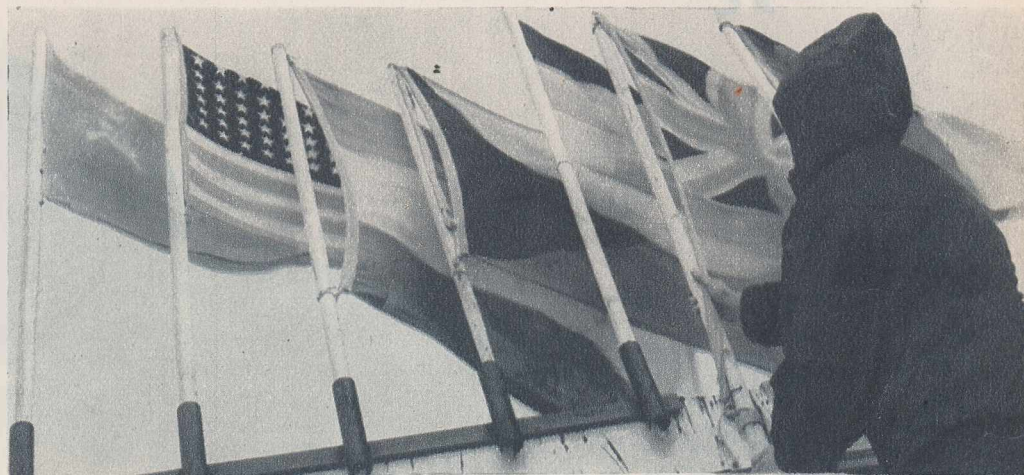

La Leipzig (R. D. Germană) s-a închis Tîrgul internațional de primăvară. Au participat 64 de țări. În pavilionul țării noastre au fost expuse numeroase produse industriale precum și utilaje și instalații pentru industria petrolieră, pentru construcții, tractoare și mașini agricole, locomotivă diesel-electrică de 2.100 CP. În fotografie: instalația de foraj 3-DH-200 care poate foră pînă la 2.000 m adîncime și căreia i s-a decernat la Leipzig medalia de aur.

Fabrica „Boris Luis Santa Coloma” din provincia Havana este una din marile întreprinderi alimentare din Cuba. În fotografie: se aduce un nou transport de trestie de zahăr pentru a fi prelucrată.

Peste 4.000 de muncitori din capitala daneză au demonstrat pe străzile orașului Copenhaga în semn de protest împotriva majorării prețurilor la o serie de produse.

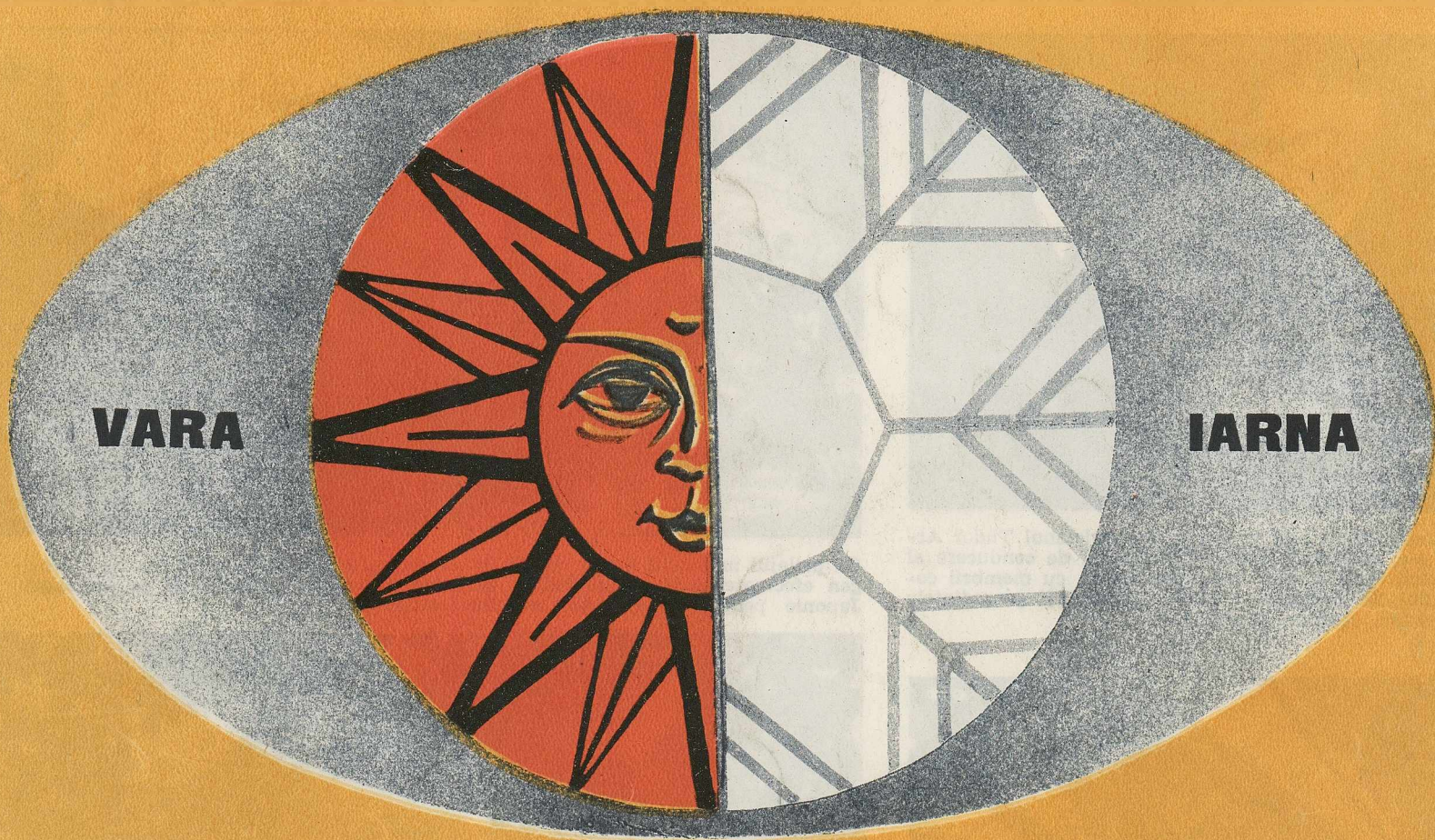
Drapelele mai multor țări flutură deasupra stațiunii sovietice Mirnii din Antarctica, semn al colaborării internaționale pașnice pe tărîm științific.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 80 Decembrie. Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10 — Int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.
PREȚUL REVISTEI: 2 LEI.
 TIPĂRII executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”.
MACHETA: Dan Bîrlădeanu.

ELEGANT

IEFTIN

VARA

IARNA

COMOD

DURABIL

**Încălțăminte cu talpă duroflex
Produs al fabricii BANATUL-Timisoara**